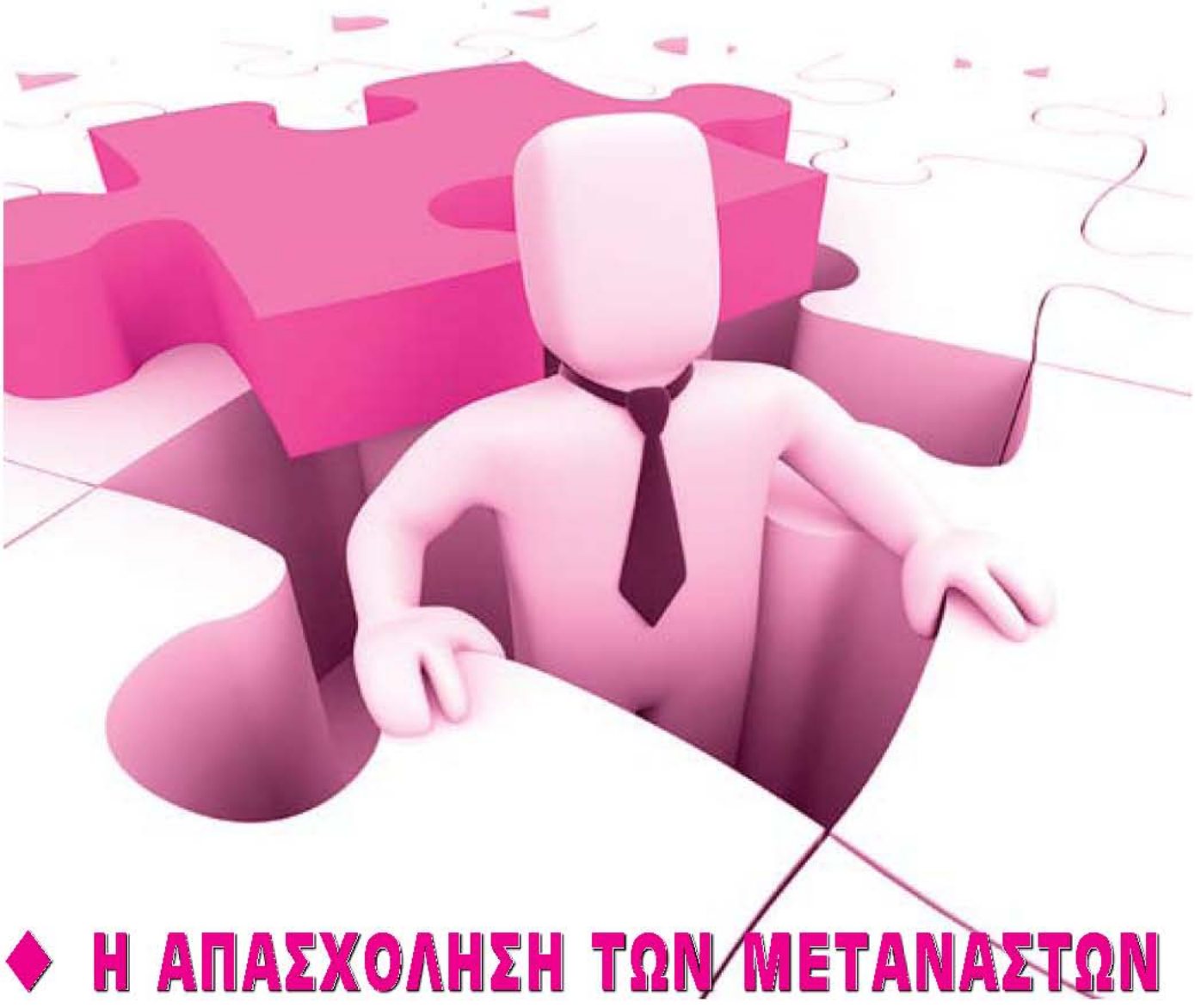
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ Τεύχος 152 Ιούλιος-Αύγουστος 2008

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ - Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

♦ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

♦ Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

• Δραστηριότητες ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

Τεύχος 152, Ιούλιος - Αύγουστος 2008

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Η συστηματική παρακολούθηση του ζητήματος της οικονομικής μετανάστευσης μέσα σε ένα έντονα διεθνοποιημένο οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον, καταλήγει αναμφίβολα στην διαπίστωση, ότι οι πρόσφατες εξελίξεις στην ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική ήταν ραγδαίες, ιδιαίτερα, κατά την διάρκεια της χρονικής περιόδου από τους τελευταίους μήνες του 2007 μέχρι και σήμερα. Έπειτα, όμως, από μια πιο προσεκτική ματιά στο περιεχόμενο αυτών των διεργασιών, που συντελέστηκαν και διενεργούνται ακόμη και σήμερα σε κοινοτικό επίπεδο, συμπεραίνεται ότι η προτεραιότητα της Ενωμένης Ευρώπης δεν αφορά στην προώθηση της διαφορετικότητας ή έστω της ίσης μεταχείρισης προς όφελος των μεταναστών, αλλά σε μια νέα πολιτική θεώρηση των κεντρικών αξόνων για μια σύγχρονη ευρωπαϊκή στρατηγική για την μετανάστευση. Οι παραπάνω διαπιστώσεις, αναφέρονται σε άρθρο της ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ για την ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική. Επιπλέον, η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ δημοσιεύει άρθρο για την Απασχόληση των μεταναστών στην Ελλάδα. Τέλος, παρουσιάζονται οι δραστηριότητες του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής, Πέτρος Λινάρδος - Ρυλμόν, Βασίλης Παπαδόγαμβρος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιάς, Δ. Κατσορίδας
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60, Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ: ΞΕΝΟΦΟΒΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ;*

του Απόστολου Καψάλη

Εισαγωγή

Η συστηματική παρακολούθηση του ζητήματος της οικονομικής μετανάστευσης μέσα σε ένα έντονα διεθνοποιημένο οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον, καταλήγει αναμφίβολα στην διαπίστωση ότι οι πρόσφατες εξελίξεις στην ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική ήταν ραγδαίες, ιδιαίτερα κατά την διάρκεια της χρονικής περιόδου από τους τελευταίους μήνες του 2007 μέχρι και σήμερα.

Δεδομένης της ανακήρυξης του 2007 ως έτους για την προώθηση της διαφορετικότητας και την καταπολέμηση των διακρίσεων, η προηγούμενη παρατήρηση θα μπορούσε να θεωρηθεί εύλογη και εν πολλοίς αναμενόμενη.

Έπειτα, όμως, από μια πιο προσεκτική ματιά στο περιεχόμενο αυτών των διεργασιών, που συντελέστηκαν και διενεργούνται ακόμη και σήμερα σε κοινοτικό επίπεδο, συμπεραίνεται ότι η προτεραιότητα της Ενωμένης Ευρώπης δεν αφορά στην προώθηση της διαφορετικότητας ή έστω της ίσης μεταχείρισης προς όφελος των μεταναστών, αλλά σε μια νέα πολιτική θεώρηση των κεντρικών αξόνων για μια σύγχρονη ευρωπαϊκή στρατηγική για την μετανάστευση.

Γίνεται, μάλιστα, πολλές φορές λόγος για *στρατηγική* και όχι για *πολιτική* της Ευρώπης, επειδή, καθ' όλη την διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών, το σύνολο των μελετητών του φαινομένου της ευρωπαϊκής μετανάστευσης συγκλίνει σε ένα σχεδόν ομόφωνο συμπέρασμα: η ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική, ως ένα σύνολο κανόνων δικαίου και πολιτικών επιδιώξεων, δεσμευτικών για το σύνολο των κρατών-μελών, εξακολουθεί, κατ' ουσία, να παραμένει το ζητούμενο, ένας ανεκπλήρωτος στρατηγικός στόχος.

Έτσι, ακόμη και σε περιπτώσεις, στις οποίες τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε νομοθετούν είτε συναποφασίζουν σε πολιτικό επίπεδο, η ενσωμάτωση και η εφαρμογή στα κράτη-μέλη των αποφάσεων αυτών πραγματοποιείται, όχι μόνον με διαφορετικές διατυπώσεις ή σε διαφορετικό βαθμό, αλλά πολλές φορές με τέτοιο τρόπο, ώστε να

---

* Ορισμένα σημεία του παρόντος άρθρου αποτέλεσαν για πρώτη φορά αντικείμενο εισήγησης, η οποία παρουσιάστηκε κατά την διάρκεια Συνεδρίου που πραγματοποίησε το Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών στην Αθήνα, στις 23-25 Νοεμβρίου 2007.

εξυπηρετούνται, ευθέως, συγκεκριμένες εθνικές σκοπιμότητες και επιδιώξεις.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αφορούν στην τύχη πολλών νομικών κειμένων και ιδιαίτερα κοινοτικών οδηγιών. Καθυστέρηση στην ενσωμάτωσή τους, πλημμελής εφαρμογή ή ακόμη και στρέβλωση του γράμματος και του πνεύματός τους είναι συμπτώματα, τα οποία πολλαπλασιάζουν την συχνότητα εμφάνισής τους ανάλογα με το επίπεδο παρέμβασης, που συνεπάγονται για το «άβατο» της εθνικής κυριαρχίας σε θέματα μετανάστευσης.

Όμως, είναι νοητή και η αντίστροφή πορεία. Τα επιτρεπόμενα μεγάλα περιθώρια χάραξης αυτόνομης (εν όλω ή εν μέρει) εθνικής μεταναστευτικής πολιτικής καθιστούν, τελικά, την σχέση ανάμεσα στο εθνικό και το ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο αλληλοεξαρτώμενη και εν πολλοίς αμφίδρομη.

Έτσι, οι βασικές διαστάσεις της σύγχρονης ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής θα πρέπει να διερευνηθούν με δύο τρόπους: αφενός, στο επίπεδο των εξελίξεων, που παρατηρούνται στα κράτη-μέλη και ιδιαίτερα σε όσα από αυτά οι πολιτικές επιλογές τους (λόγω παράδοσης στην υποδοχή μεταναστών, αλλά, κυρίως, λόγω θέσεως οικονομικής και πολιτικής ισχύος στο εσωτερικό της Ένωσης) καθορίζουν, συνήθως, τόσο το μέλλον της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής στρατηγικής, όσο και τις επιμέρους εθνικές επιλογές όλων των υπολοίπων κρατών-μελών και αφετέρου, σε ένα αμιγώς κοινοτικό επίπεδο, σε αυτό της Ευρώπης των 27 κρατών-μελών.

I. Οι σύγχρονες εξελίξεις στα κράτη-μέλη

Οι κεντρικές πολιτικές επιλογές των κρατών-μελών από το 2000 έως σήμερα εμφανίζονται εξαιρετικά ετερόκλητες μεταξύ τους καλύπτοντας όλο το φάσμα των πιθανών προτεραιοτήτων που θα μπορούσε να περιλαμβάνει η εθνική μεταναστευτική πολιτική μιας χώρας.

Ενδεικτικά, τα διαφορετικά εθνικά συστήματα, που ρυθμίζουν την οικονομική μετανάστευση, περιλαμβάνουν στο σύνολο της περασμένης οκταετίας τις εξής θεμελιώδεις παραμέτρους:

- Οργανωμένες και μαζικές μετακλήσεις εξω-κοινοτικών ανειδίκευτων εργατών, όπως των Πολωνών στην περίπτωση της **Ιρλανδίας**, για την κάλυψη δομικών αναγκών σε εργατικά χέρια σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας και ιδιαίτερα στις κατασκευές, με την πλήρη εξασφάλιση κοινωνικών δικαιωμάτων και με αποτέλεσμα να υπολογίζεται ότι το διάστημα 2000-2006 εγκαταστάθηκαν στην χώρα περίπου 1,2-1,5 εκατομμύρια Πολωνοί μετανάστες.

- Έμφαση στην καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας σαν ένα κεντρικό εθνικό στρατηγικό στόχο, ο οποίος συγκεκριμένα για την κατηγορία των ανεπισήμων μεταναστών συνεπάγεται επανειλημμένα προγράμματα ευχερούς και ταχύτατης μαζικής νομιμοποίησης, όπως συνέβη στην **Ισπανία** (ή την Πορτογαλία) σε εκτέλεση, μάλιστα, προηγούμενης κοινής απόφασης

μεταξύ των κοινωνικών συνομιλητών και της Πολιτείας.

- Συνδυασμό μετάκλησης ανειδίκευτων και εξειδικευμένων μεταναστών είτε από ευρωπαϊκές μη κοινοτικές χώρες είτε από τρίτες χώρες εκτός ευρωπαϊκής ηπείρου, όπως στην περίπτωση του **Ηνωμένου Βασιλείου**, όπου γίνεται επί σειρά ετών συστηματική μετάκληση «χρήσιμων» μεταναστών από την Βουλγαρία και την Ινδία αντίστοιχα.

- Διαδοχικές καμπάνιες νομιμοποίησης ορισμένων κατηγοριών ανεπίσημων μεταναστών, όπως και στις άλλες χώρες του Νότου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και παράλληλα συχνά «προγράμματα» απαλλαγής από αλλοδαπούς πολίτες, μέσα από την προσφυγή σε μαζικές απελάσεις ακόμη και στην περίπτωση που οι μετανάστες αυτοί είναι υπήκοοι άλλων χωρών-μελών, όπως συνέβη κατά κόρον στην **Ιταλία**. Μόνο για το 2006, από τα επίσημα στοιχεία του αρμόδιου Υπουργείου της Ιταλίας, προκύπτει ότι απελάθηκαν με συνοπτικές διαδικασίες συνολικά 1850 ρουμάνοι μετανάστες.
- Οριστική προώθηση και τυπική υιοθέτηση ενός αυθεντικού μοντέλου επιλεκτικής μετανάστευσης με πιο χαρακτηριστική την περίπτωση της **Γαλλίας.** Ο σχετικός Νόμος, συνεπάγεται τον περιορισμό όλων των «παράλληλων» τρόπων εισόδου στην χώρα και κυρίως του δικαιώματος στην οικογενειακή επανένωση. Και αυτό γιατί, όπως προκύπτει από τις εθνικές στατιστικές, ο μεγαλύτερος αριθμός νέων μεταναστών τα τελευταία χρόνια εισήλθε στην χώρα κάνοντας χρήση αυτής της νομικής δυνατότητας.

Σημειωτέον ότι με πρωτοβουλία της γαλλικής πλευράς, στις 12 Νοεμβρίου 2007 και στα πλαίσια της 8ης Συνόδου του γαλλογερμανικού άξονα, το ενδιαφέρον των συνομιλητών μονοπώλησε η συζήτηση για το μέλλον της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής και αποφασίστηκε ότι κατά την διάρκεια της επόμενης συνόδου στις αρχές του 2008 στο Παρίσι, οι δύο χώρες θα έπρεπε να επικεντρώσουν ξανά στο ίδιο αυτό σημαντικό ζήτημα, εν όψει και της ανάληψης της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Γαλλία το δεύτερο εξάμηνο του 2008.

Πρέπει να τονιστεί ότι ενώ στην Σύνοδο του Νοέμβρη, στο Βερολίνο, η γαλλική πλευρά προσπάθησε να πείσει την ομόλογη γείτονά της ότι η έμφαση πρέπει να δοθεί στην επιλεκτική μετανάστευση, στην Γερμανία, η οποία είχε αρχικά την Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αυτό το έτος ίσων ευκαιριών (2007), επέμειναν ότι η προτεραιότητα της ευρωπαϊκής στρατηγικής πρέπει να δοθεί αφενός στην ένταξη των, ήδη, εγκατεστημένων μεταναστών και των οικογενειών τους και αφετέρου στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη πρόσβαση των εκατοντάδων χιλιάδων ανέργων, γηγενών και μεταναστών στην αγορά εργασίας.

Επί της ουσίας, η γαλλική πλευρά επιχείρησε να βρει στρατηγικούς συμμάχους[1] στην υλοποίηση μιας, ήδη, αποφασισμένης επιλεκτικής μετανάστευσης, η οποία συνίσταται στην θεσμοθέτηση ποσοστώσεων για την είσοδο νέων μεταναστών, οι οποίοι πρέπει να ικανοποιούν ορισμένες προϋποθέσεις χρησιμότητάς τους για την γαλλική οικονομία, με κριτήρια, τα οποία θα ορισθούν εν ευθέτω χρόνω.

Επίσης, η πολιτική της Γαλλίας διαχωρίζει με ευκρίνεια την οικονομική από την οικογενειακή μετανάστευση, προσπαθώντας να περιορίσει σημαντικά την τελευταία. Ένας από τους ενδεδειγμένους τρόπος για την υλοποίηση αυτού του σχεδίου είναι η υποχρέωση υποβολής σε εξετάσεις DNA των μελών της οικογενείας του αιτούντος την οικογενειακή επανένωση μετανάστη προκειμένου για την ταυτοποίηση του συγγενικού δεσμού. Το συγκεκριμένο μέτρο υιοθετήθηκε έπειτα από μια μακρά περίοδο κοινωνικών αντιπαραθέσεων και νομικών περιπετειών, αφού κρίθηκε, τελικά, ως συμβατό με το Σύνταγμα από το ανώτατο δικαστήριο της χώρας (Conseil Constitutionnel).

Όλες οι προηγούμενες ενδεικτικές περιπτώσεις εθνικής πολιτικής αναφέρθηκαν με σκοπό να καταστεί ευκολότερη μια απόπειρα κατανόησης και αξιολόγησης των πρόσφατων αλλαγών στο ευρωπαϊκό πολιτικό σκηνικό για την μετανάστευση, το οποίο καθορίζεται, πλέον, από δύο συγκεκριμένους παράγοντες.

Ο πρώτος παράγοντας, συνίσταται σε μια συνειδητή προσπάθεια σύνθεσης όλων των προηγούμενων εθνικών πολιτικών προτεραιοτήτων και την μετουσίωσή τους σε μια «νέα» κοινοτική μεταναστευτική στρατηγική, μοιραία, σε συνέχεια και σε αρμονία με τις επιδιώξεις των πιο δραστήριων από αυτές τις χώρες σε κοινοτικό επίπεδο, δεδομένου ότι κάποιες άλλες, δεν επιδιώκουν να επηρεάσουν άμεσα τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό, αλλά περιορίζονται σε δράσεις και κατευθύνσεις, τις οποίες θεωρούν συμφέρουσες ή ορθότερες για το εσωτερικό της δικής τους χώρας (Γερμανία, αγγλοσαξονικές χώρες).

Ο δεύτερος παράγοντας, έχει να κάνει με την πολιτική αναταραχή που επιβάλλει η επικαιρότητα των σύγχρονων κοινωνικών διεργασιών, οι οποίες συντελούνται στο εσωτερικών πολλών κρατών-μελών ως αποτέλεσμα της πλήρους αποτυχίας (και ιδίως της επίσημης ομολογίας αυτής της αποτυχίας) όλων των μοντέλων είτε ένταξης και αφομοίωσης, είτε εγκαθίδρυσης μιας πολύ-πολιτισμικής κοινωνίας, όπως αυτή η αναστάτωση προέκυψε έπειτα από τις εκτεταμένες εξεγέρσεις στα γκέτο μεγάλων κεντρο-ευρωπαϊκών πόλεων στα τέλη του 2005.

II. Οι βασικές διαστάσεις της μεταναστευτικής πολιτικής σε αμιγώς κοινοτικό επίπεδο

Μια ποιοτική ιστορική αναδρομή κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να γίνει απο-

1. Le Monde, «La France propose l'immigration "choisie et concertée" à l'Europe», 31 mai 2008, p. 12.

λύτως αντιληπτή η νέα τάση με κέντρο την επιλεκτική μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη.

Είναι γεγονός ότι, παρακολουθώντας διαχρονικά τις κεντρικές επιλογές των πολιτικών και, κυρίως, των νομικών κειμένων για την μετανάστευση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 1990 έως σήμερα, παρατηρείται μια ουσιώδης μεταστροφή.

Από το 2000 και στο εξής η προτεραιότητα της ευρωπαϊκής πολιτικής φαίνεται ότι απομακρύνεται σταδιακά από τους αρχικούς στόχους της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης, της φύλαξης των συνόρων, της υιοθέτησης κοινών ρυθμίσεων για την υποδοχή των μεταναστών και γενικότερα της ανάληψης αμυντικογενών πρωτοβουλιών απέναντι στην «εισβολή» υπηκόων τρίτων χωρών.

Η πολιτική πρωτοβουλία δείχνει να αφορά, πλέον, κατά κύριο λόγο, μια προσέγγιση βασισμένη στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των μεταναστών, στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και στην προσπάθεια διαχείρισης των οικονομικών μεταναστεύσεων.

Ακόμη και στη θεματολογία των επίσημων κειμένων η αντικατάσταση των όρων «καταπολέμηση» και «φύλαξη», από άλλους όπως «ένταξη», «διακριτική μεταχείριση» ή «προσέγγιση/ διαχείριση» σηματοδοτεί αυτήν την ριζική μεταστροφή στην αντιμετώπιση της μετανάστευσης. Από μια άμεση απειλή, η μετεγκατάσταση υπηκόων τρίτων χωρών θεωρείται, βαθμηδόν, μια νέα πραγματικότητα, την οποία τα κράτη-μέλη και η Ένωση οφείλουν να διαχειριστούν, όχι με γνώμονα την ασφάλεια των κοινωνιών τους, αλλά στη βάση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων των μεταναστών[2].

Πώς όμως, ερμηνεύεται αυτή η μεταστροφή;

Η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών με τον τρόπο, με τον οποίο γινόταν αρχικά, από το 1992 (Μάαστριχτ) έως και το 2000 (Σεβίλλη), στερούνταν παντελώς της απαραίτητης κοινωνικής και πολιτικής νομιμοποίησης, αφού ερχόταν σε προφανή αντίθεση με τις διακηρυχθείσες αρχές, που κυριαρχούν παραδοσιακά στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο, αλλά και που εμπεριέχονται στις θεμελιώδεις Συνθήκες και τις Χάρτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ισοπολιτεία, ανθρώπινα δικαιώματα, σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας δημοκρατικές ελευθερίες κλπ).

Όλη αυτή η διαδικασία «επαναπροσανατολισμού», όπως συντελέστηκε πρόσφατα στον ευρωπαϊκό χώρο, θυμίζει αρκετά την περίπτωση της εφεύρεσης των θεωριών του βιολογικού ρατσισμού στον Νότο των ΗΠΑ τα χρόνια της δουλείας, οι οποίες ανακαλύφθηκαν και δια-

2. Για μια εμπεριστατωμένη ανάλυση αυτού του θέματος βλ. Καψάλης Απόστολος (επιμέλεια), *Αδήλωτη απασχόληση και «νομιμοποίηση» των μεταναστών*, Μελέτη 27, ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, Αθήνα 2007, σελ. 333 επόμ.

δόθηκαν, ακριβώς, με στόχο να δικαιολογηθεί η παραβίαση των δημοκρατικών διακηρύξεων και των Συνταγμάτων της Ανεξαρτησίας.

Σήμερα, εκατοντάδες χρόνια μετά, η κεντρική επιδίωξη παραμένει η ίδια, δηλαδή, η εντατική οικονομική εκμετάλλευση της μαζικής εργασίας πληθυσμών[3] με χαμηλό κόστος και μειωμένα ή καθόλου δικαιώματα, η οποία επιβάλλεται και δικαιολογείται, πλέον, και από δημογραφικούς παράγοντες.

Διαφέρει, μόνον, η τελική επιλογή: επειδή δεν μπορούν σήμερα να γίνονται αποδεκτές ιδεολογικές προσεγγίσεις, που θα επιτρέψουν την παράκαμψη ορισμένων πανανθρώπινων αξιών, δημιουργείται η ανάγκη να επινοηθούν και να προωθηθούν στην δημόσια συζήτηση κάποιες άλλες έννοιες και θεωρίες, με απώτερο σκοπό να απομονωθούν και να ανεξαρτητο-ποιηθούν εντελώς οι πολιτικές για την μετανάστευση από την φιλοσοφία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Δεν μπορεί κανένας να αρνηθεί ότι στην συνείδηση (και) της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης, έχει κατοχυρωθεί σε μεγάλο βαθμό μια ιδιότυπη διττή διάσταση, ότι, δηλαδή, πρόκειται, πράγματι, για δύο διαφορετικά πράγματα.

Με άλλα λόγια ότι *η μεταναστευτική πολιτική επιτρέπεται να χαράσσεται με οποιοδήποτε πολιτικό ή οικονομικό κριτήριο, αλλά δεν είναι σε καμία περίπτωση δυνατόν να ελεγχθεί ως προς την νομιμότητά της, για παράδειγμα, με βάση τα πολιτικά δικαιώματα ή το δικαίωμα στην αξιοπρεπή και στην επίσημη εργασία ή με κριτήριο το δικαίωμα στην υγειονομική περίθαλψη και την κοινωνική ασφάλιση*.

Έχει, λοιπόν, δημιουργηθεί και παγιωθεί ευρύτατα η αντίληψη ότι σε σχέση με τους εξω-κοινοτικούς οικονομικούς μετανάστες, αλλά πολλές φορές ακόμη και σε σχέση και με (ορισμένους) κοινοτικούς αλλοδαπούς είναι επιθυμητές και τελικά αναγκαίες δύο παράλληλες πολιτικές.

Από την μια, η μεταναστευτική πολιτική με την κλασσική παραδοσιακή έννοια του όρου (είσοδος, βίζα, άδειες διαμονής) και από την άλλη, η πολιτική της κοινωνικής ένταξης των υποκειμένων της μετανάστευσης, συνήθως υπονοώντας ότι στο πεδίο ισχύος της δεύτερης εντάσσονται, κυρίως, οι επίσημα διαμένοντες, όσοι δηλαδή -με τον ένα ή τον άλλο τρόπο- έχουν αποκτήσει και διατηρούν σε ισχύ επίσημους τίτλους εργασίας και διαμονής.

Στα πλαίσια, λοιπόν, αυτής της προσπάθειας νομιμοποίησης κεντρικών αντι-μεταναστευτικών στοχεύσεων αμιγώς οικονομικού χαρακτήρα, έπρεπε να ανακαλυφθούν και να διαδοθούν, όσο το δυνατόν συντομότερα και ευρύτερα, «πολιτικές» προώθησης της απασχόλησης, κοινωνικής ένταξης ή καταπολέμησης των διακρίσεων.

Χωρίς, ίσως, να υποχωρεί και σε καμία

3. Σήμερα των μεταναστευτικών πληθυσμών.

περίπτωση να εξαλείφεται η προτεραιότητα της φύλαξης των συνόρων του ευρωπαϊκού χώρου, που συμπυκνώνεται περίφημα στην φράση *Ευρώπη-Φρούριο*[4] αρχίζει σταδιακά και μεθοδευμένα να καλλιεργείται η εντύπωση ότι η προτεραιότητα της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής στρατηγικής έχει μετατοπιστεί στην κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση του ρατσισμού.

Ενδεικτικό του προσχηματικού αυτών των επινοήσεων είναι το διόλου τυχαίο γεγονός ότι οι ίδιες οι χώρες-μέλη επιλέγουν να μην πειθαρχούν ούτε στις συμβολικές κοινοτικές νομοθετικές αποφάσεις, οι οποίες υιοθετούνται με αποκλειστικό στόχο να ξεπεραστεί η ατολμία ή η απροθυμία των εθνικών κυβερνήσεων να νομοθετήσουν προς την κατεύθυνση της προώθησης της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών.

Κλασσικά παραδείγματα αποτελούν οι δύο οδηγίες για την οικογενειακή επανένωση (2003/86) και για την απόδοση άδειας διαμονής επί μακρόν διαμένοντος μετανάστη (2003/109). «Λεπτομέρειες» και «παράμετροι», όπως οι γραφειοκρατικές διοικητικές διαδικασίες, η άρνηση έκδοσης θεώρησης εισόδου από τις προξενικές αρχές στην χώρα καταγωγής για τα μέλη της οικογένειας, η απαίτηση απόδειξης επαρκούς εισοδήματος και ευπρεπούς καταλύματος, οι τεχνικές και ουσιαστικές δυσκολίες πιστοποίησης της γλώσσας του κράτους-υποδοχής, δεν αποτελούν παρά ορισμένες από τις ευφυείς μεθοδεύσεις του κοινοτικού νομοθέτη προς εξασφάλιση στην πράξη του δικαιώματος κάθε εθνικής κυβέρνησης να αυτό-εξαιρείται κατά το δοκούν από τέτοιου είδους «ανθρωπιστικές» εγγυήσεις.

Μια άλλη χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η ίδια η σύλληψη της ιδέας των περιοριστικών μέτρων έναντι των υπηκόων των κάθε φορά νεοεισερχόμενων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία στηρίζεται στην αντίληψη ότι η ελεύθερη μετακίνηση προσώπων είναι μια θεμελιώδης αρχή της Ενωμένης Ευρώπης, αλλά η ελεύθερη μετακίνηση εργαζομένων και η απρόσκοπτη πρόσβασή τους στις εθνικές αγορές εργασίας τελεί υπό όρους και προϋποθέσεις, τις οποίες κάθε κράτος-μέλος επιβάλει ελεύθερα και επιλεκτικά απέναντι σε οποιοδήποτε άλλο νεοεισερχόμενο κράτος επιθυμεί.

Έπειτα από την δολοφονία μιας Ιταλίδας, τον Οκτώβρη του 2007, από νεαρό τσιγγάνο ρουμανικής καταγωγής, συγκλονιστικός αποδείχθηκε ο κυνισμός με τον οποίο η ιταλική κυβέρνηση, με πρόσχημα την ένταση που δημιουργήθηκε εναντίον Ρουμάνων μεταναστών, δικαιολόγησε ένα άνευ προηγουμένου πογκρόμ εναντίον όλων των ομοεθνών του θύτη[5].

Σε σχέση με την οδηγία 2004/38, η οποία κατοχυρώνει το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν

4. Με συνέπεια την ένταση φαινομένων όπως πνιγμοί ή ακρωτηριασμοί στα σύνορα, στρατόπεδα συγκέντρωσης, αύξηση συστημάτων περιπολίας και φύλαξης, ίδρυση και ενίσχυση σώματος δίωξης λαθρομετανάστευσης.
5. Le Monde, «Le nouveau gouvernement italien s'attaque à l'immigration clandestine », 14 Mai 2008, p.9

ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών-μελών, ένα ιταλικό προεδρικό διάταγμα στις αρχές Νοέμβρη[6] αναφορικά με τις μαζικές απελάσεις κοινοτικών αλλοδαπών δικαιολογήθηκε ως εξής «*βιαστήκαμε να χαρακτηρίσουμε την οδηγία αυτή ως ύμνο στην ελεύθερη μετακίνηση κοινοτικών υπηκόων, αλλά δεν προβλέψαμε το ενδεχόμενο των μαζικών μετακινήσεων από κάποιες χώρες*», ενώ συνοδεύτηκε από την κλασσική, πλέον, δικαιολογία «*δεν καταργούμε την οδηγία, αλλά την εξειδικεύουμε νομικά για την αντιμετώπιση ορισμένων εθνικών μας ιδιαίτερων προβλημάτων*».

Δύο συμπεράσματα εξάγονται από όλα όσα προηγήθηκαν:

α) η ευκολία με την οποία η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση αναστέλλει ή καταργεί θεμελιώδεις αρχές και ελευθερίες του λεγόμενου κοινοτικού οικοδομήματος και της πορείας προς την λεγόμενη «ευρωπαϊκή ολοκλήρωση» και

β) η αμιγώς εθνοκεντρική οικονομική προσέγγιση της μετακίνησης και της εργασίας μη γηγενών μισθωτών σε μια, κατά τα άλλα, ενοποιημένη εσωτερική αγορά.

Το 2007 θα μνημονεύεται στην ιστορία της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής για την καθιέρωση μιας πολύ έντονης φαινομενικής αντίφασης.

Από την μια, στο πλαίσιο του 2007, ως ευρωπαϊκού έτους ίσων ευκαιριών για όλους, υλοποιήθηκαν εκατοντάδες δράσεις και παρεμβάσεις με απώτερο στόχο την καταπολέμηση των διακρίσεων, παραγνωρίζοντας φυσικά ότι την κυριότερη και ταυτόχρονα πιο επικίνδυνη μορφή διακρίσεων αποτελούν οι θεσμικές διακρίσεις, αυτές, δηλαδή, που συνιστούν βασική πολιτική επιλογή και κατά συνέπεια επηρεάζουν άμεσα και ουσιαστικά την ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων.

Από την άλλη, επινοήθηκε η επονομαζόμενη και *Μπλε κάρτα* σε μια προσπάθεια προαγωγής του μοντέλου της επιλεκτικής μετανάστευσης στα πρότυπα της προσέγγισης της Γαλλίας και με ανταγωνιστικό πνεύμα απέναντι στην αντίστοιχη τακτική των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και την περιβόητη *Πράσινη κάρτα*.

Η ευρωπαϊκή καινοτόμος πρόταση της *Μπλε κάρτας* προς υλοποίηση ενός σχεδίου για την επιλεκτική μετανάστευση αποτυπώνει με ιδιαίτερη έμφαση τον χαρακτηριστικό τρόπο, με τον οποίο τέτοιου είδους εθνικές στρατηγικές προτεραιότητες επηρεάζουν άμεσα τον κοινοτικό προσανατολισμό.

Ο αρμόδιος Επίτροπος για θέματα μετανάστευσης, ο Ιταλός Frattini, επιχειρώντας μια σύνθεση όλων των εθνικών πολιτικών που αναλύθηκαν προηγούμενα, επιλέγει για την ομιλία του για την νόμιμη μετανάστευση, στις 13 Σεπτεμβρίου 2007, στην Διάσκεψη της Λισαβόνας τον εξής τίτλο: «Ενισχυμένη κινητικότητα, στρατηγική δυναμικής ενσωμάτωσης και μηδενική

6. Π.δ. 181 της 1ης Νοέμβρη 2007.

ανοχή στην παράνομη εργασία: μια δυναμική προσέγγιση στις μεταναστευτικές πολιτικές της Ευρώπης».

Με αφορμή τη Διάσκεψη της Λισσαβόνας, στο κείμενο αυτό συγκεντρώνονται τα κυρίαρχα στοιχεία αυτής της κοινοτικής πρωτοβουλίας και αναλύονται με λεπτομέρειες το περιεχόμενο και η αναγκαιότητα της εισαγωγής και της διευρυμένης χρήσης της *μπλε κάρτας*, **η οποία διακρίνεται από τα εξής στοιχεία:**

- Εκδίδεται με συνοπτικές, αντι-γραφειοκρατικές και ταχύτατες διοικητικές διαδικασίες.
- Ισχύει αρχικά για δύο χρόνια.
- Αφορά σε υψηλά εξειδικευμένους εργάτες από τρίτες χώρες.
- Δύναται να παραταθεί για 2 ή 3 χρόνια.
- Προβλέπεται η δυνατότητα επί μακρόν επέκτασής της με παράλληλο δικαίωμα μετεγκατάστασης σε άλλη χώρα-μέλος.
- Το μέτρο ισχύει και για όσους κατοικούν, ήδη, στο εσωτερικό της Ένωσης, ιδίως φοιτητές.

Προς υποστήριξη της σπουδαιότητας της νέας άδειας διαμονής εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού η προβαλλόμενη αιτιολογία του αρμοδίου Επιτρόπου αποκωδικοποιείται στην ακόλουθη διαπίστωση: «*τα μυαλά επιλέγουν τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση απομένουν τα ανειδίκευτα εργατικά χέρια*».

Μάλιστα, δίχως, βέβαια, να τεκμηριώνονται με σαφήνεια οι έννοιες του ειδικευμένου και του ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού, ο Επίτροπος Frattini, προσδιορίζοντας τον απώτερο στόχο, δηλαδή, την αύξηση του ανταγωνισμού της ευρωπαϊκής οικονομίας έναντι αυτής των ΗΠΑ, της Αυστραλία ή του Καναδά, παραθέτει στο κείμενό του ορισμένα, αμφιβόλου αξιοπιστίας, σχετικά στατιστικά ποσοστά, σύμφωνα με τα οποία το 85% της παγκόσμιας ανειδίκευτης μετανάστευσης οδεύει προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και μόνο το 5% προς τις ΗΠΑ, την στιγμή που το 55% των εξειδικευμένων μεταναστών επιλέγει να εργαστεί στις ΗΠΑ, αλλά μόνο το 5% αυτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ενορχηστρωμένη κοινοτική παρέμβαση στο θέμα της προώθησης της επιλεκτικής μετανάστευσης συνοδεύτηκε τέσσερις ημέρες αργότερα από δύο ταυτόχρονες εκθέσεις της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι οποίες επιβεβαιώνουν και συγκεκριμενοποιούν το δίπολο που αναφέρθηκε στην εισήγηση Frattini, δηλαδή αφενός, την προώθηση της επιλεκτικής μετανάστευσης και αφετέρου, την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης.

Την πρώτη Έκθεση εισηγήθηκε η ευρωβουλευτής Gruber και έχει τίτλο «Σχετικά με το σχέδιο πολιτικής για την νόμιμη μετανάστευση», όπου μεταξύ άλλων εκθειάζεται η μπλε κάρτα εξειδικευμένων εργατών, ως αντιστάθμισμα στην διαρροή εγκεφάλων.

Η δεύτερη Έκθεση είναι αυτή του ευρω-

βουλευτού Sanchez με τίτλο, «Σχετικά με τις προτεραιότητες για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης υπηκόων τρίτων χωρών», με έμφαση, τόσο στην ενίσχυση των μέτρων για την φύλαξη των εξωτερικών συνόρων, όσο και στην εφαρμογή μιας ευρωπαϊκής πολιτικής επιστροφών. Μάλιστα, δεν παραλείπεται η έντονη κριτική στις μαζικές νομιμοποιήσεις παρανόμων μεταναστών αφού «*δεν επιλύει τα βαθύτερα πραγματικά προβλήματα*», εξαπολύοντας ταυτόχρονα μια δριμεία επίθεση απέναντι σε επιλογές ευρύτερης νομιμοποίησης της αγοράς εργασίας, σαν αυτές που επέβαλλαν τα συνδικάτα των εργαζομένων σε χώρες, όπως η Ισπανία.

Πολύ σύντομα, στις 23 Οκτωβρίου 2007, είδε το φως η πρόταση οδηγίας[7], με την οποία ρυθμίζονται οι όροι εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών εξ' αφορμής μιας εργασίας υψηλής ειδίκευσης και λίγο αργότερα επανενεργοποιήθηκε από την Επιτροπή η πρόταση μιας άλλης οδηγίας[8] σχετικά με τους όρους επιστροφής όσων μεταναστών συλλαμβάνονται να διαβιούν στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς χαρτιά.

Στο κείμενο αυτής της υπό έκδοσης οδηγίας γνωστής πλέον ως "οδηγίας της ντροπής" προβλέπονται μεταξύ άλλων:

- Η «προσωρινή» κράτηση ανεπίσημων μεταναστών, που συλλαμβάνονται, μέχρι 18 μήνες συνολικά.
- Η κράτηση ακόμη και μικρών παιδιών.
- Η απαγόρευση επανεισόδου σε οποιαδήποτε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για διάστημα 5 ετών ή ακόμη και για μεγαλύτερο διάστημα.

Μια μεγάλη καμπάνια ενάντια στην τελική υιοθέτηση αυτής της Οδηγίας[9] συγκροτήθηκε άμεσα από κοινοβουλευτικές και εξωκοινοβουλευτικές προσωπικότητες, πολιτικά κόμματα, συλλόγους μεταναστών, θρησκευτικές οργανώσεις και εργατικά συνδικάτα.

Τελικά, το κείμενο της πρότασης της οδηγίας υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στην συνεδρίαση της 18ης Ιουνίου 2008 με ευρεία πλειοψηφία, με 369 ψήφους έναντι 197 και 106 αποχές. Οι έλληνες ευρωβουλευτές της Νέας Δημοκρατίας υπερψήφισαν την οδηγία, ενώ οι ευρωβουλευτές των υπολοίπων κομμάτων την καταψήφισαν, πλην του ευρωβουλευτή του ΛΑΟΣ που ψήφισε «απών».

Επίλογος

Σήμερα στον ευρωπαϊκό χώρο, σύμφωνα μάλιστα με την σύγχρονη εκδοχή μιας ρατσιστικής προσέγγισης της εργασίας των αλλοδαπών μισθωτών, η μετανάστευση, μολονότι δομικό χαρακτηριστικό των σύγχρονων διεθνοποιημένων κοινωνιών και οικονομιών, δεν αντιμετωπίζεται

7. COM (2007) 637, «Σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης».
8. COM (2005) 391, «Σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών».
9. www.dierectivedelahonte.org

παρά ως εργαλείο ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και της εξασφάλισης ενός αριθμού εργατικών χεριών απέναντι στην δημογραφική γήρανση των ευρωπαϊκών πληθυσμών.

Τελικά, όχι μόνο δεν είναι αντιφατική η επιλεκτική μεταναστευτική πολιτική, αλλά μάλλον παραμένει συνεπής στην βασική φιλοσοφία των ηγετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με την κοσμοθεωρία τους για την απασχόληση, την δημοκρατία, τις ελευθερίες και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Όσο η μεταναστευτική πολιτική των ΗΠΑ γίνεται απροσχημάτιστα, πλέον, παράδειγμα προς μίμηση, τόσο καθίστανται αφενός, αυτονόητες οι άμεσες μελλοντικές εξελίξεις στο θέμα αυτό και αφετέρου, αναμενόμενη η συχνή και επίμονη αναγκαιότητα της επινόησης εργαλείων, θεωριών και προγραμμάτων, που θα νομιμοποιούν κοινωνικά τις αντιμεταναστευτικές και αντεργατικές πολιτικές.

Συμπερασματικά, η αναζήτηση των αιτίων της έμφασης στην επιλεκτική μετανάστευση δεν θα πρέπει να τίθεται, τελικά, με διαζευκτικό τρόπο, όπως στον τίτλο του παρόντος άρθρου. Και αυτό γιατί μέσω της συγκεκριμένης προσέγγισης επιτυγχάνονται, εν τέλει, και οι δύο στόχοι:

πρώτον, της ικανοποίησης των οικονομικών επιταγών των ευρωπαϊκών και των ισχυρών εθνικών οικονομικών και κοινωνικών ελίτ για μια εικονική ποιοτική αναβάθμιση του αλλοδαπού εργατικού δυναμικού που επιδιώκει, στην πραγματικότητα, την διατήρηση ενός μεταναστευτικής καταγωγής φτηνού εργατικού δυναμικού μειωμένων εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων και,

δεύτερον, της ικανοποίησης των ανοικτά ξενοφοβικών και ενίοτε μισοξενικών διαθέσεων και πιέσεων που ασκούνται στις συντηρητικές κυβερνήσεις σε πολλές χώρες-μέλη από πολιτικές δυνάμεις οι οποίες κινούνται στον πολιτικό χώρο της άκρας δεξιάς.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

του Γιώργου Κρητικίδη

1. Βασικά χαρακτηριστικά των μεταναστών

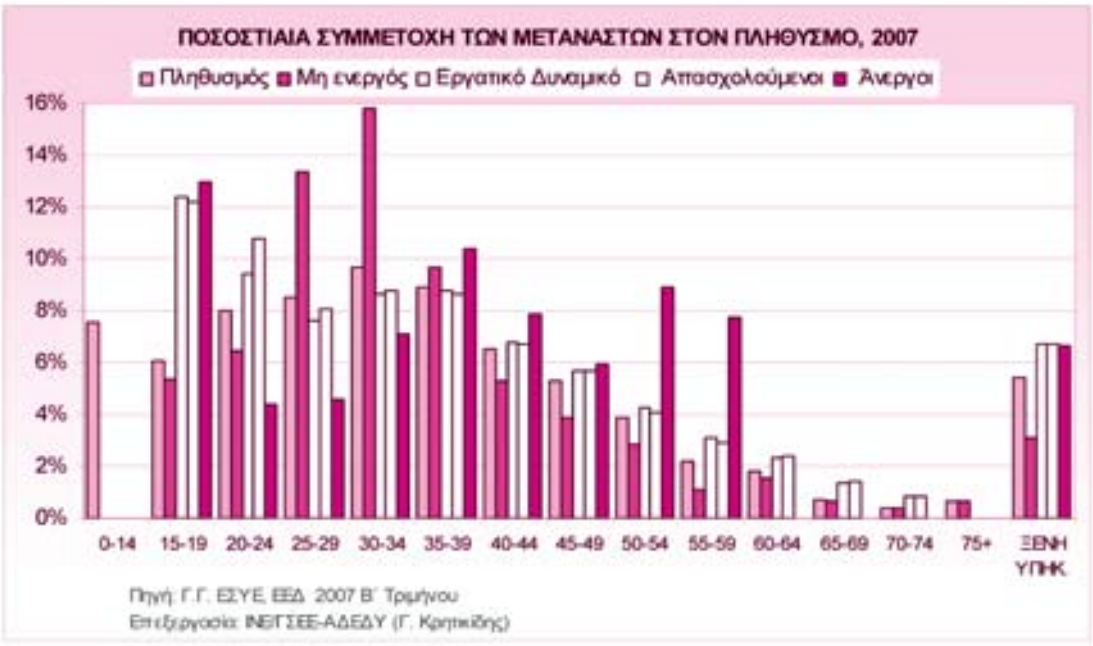
Ο πληθυσμός των μεταναστών, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2007 Β΄ τριμήνου, ανέρχεται περί τις 580.700 (άνδρες και γυναίκες), εκ των οποίων το 49,2% είναι γυναίκες. Η συμμετοχή τους στον συνολικό πληθυσμό της χώρας ανέρχεται στο 5,4%, ενώ είναι μεγαλύτερος στους άνδρες και μικρότερος στις γυναίκες (5,6% και 5,2% αντίστοιχα κατά φύλο).

Εξετάζοντας την δομή του πληθυσμού των μεταναστών έχουμε τα παρακάτω: Ο παραγωγικός πληθυσμός αυτών (15-64 ετών) ανέρχεται στο 77,8% του συνολικού τους πληθυσμού και η συμμετοχή τους στον παραγωγικό πληθυσμό της χώρας είναι αυξημένη κατά μία ποσοστιαία μονάδα έναντι της συμμετοχής τους στον συνολικό πληθυσμό της χώρας (αντιστοιχεί στο 6,3% έναντι 5,4%). Ο νεανικός πληθυσμός (0-14 ετών) των μεταναστών αντιστοιχεί στο 20,2% του συνολικού πληθυσμού τους, η αναλογία του πληθυσμού άνω των 65 ετών ανέρχεται στο 2,0% αυτών ενώ πάνω από το ήμισυ του πληθυσμού τους είναι ηλικίας από 15 μέχρι 39 ετών (52,4%).

Στον ελληνικό πληθυσμό η δομή του πληθυσμού διαφέρει, καθώς στις παραγωγικές ηλικίες αντιστοιχούν στα 2/3 του συνολικού πληθυσμού (66,4%), ο νεανικός πληθυσμός αντιστοιχεί στο 14,1% του συνολικού πληθυσμού, το 1/5 περίπου των Ελλήνων έχει ηλικία πάνω από 65 ετών (19,5%), ενώ ο πληθυσμός όσων είναι μεταξύ 15 και 39 ετών δεν ξεπερνά το 1/3 του πληθυσμού (32,7%).

Η συμμετοχή τους στον πληθυσμό της χώρας αυξάνεται διαχρονικά (αυξήθηκε κατά 4,2 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 1993 και κατά 2,8 μονάδες έναντι του 1998), ενώ ο πληθυσμός τους στις ηλικιακές ομάδες μέχρι 49 ετών έχει μεγαλύτερη συμμετοχή από την αντίστοιχη μέση συμμετοχή αυτών, κυρίως κατά το τελευταίο έτος.

Διάγραμμα 1

Στο εργατικό δυναμικό είναι ενταγμένοι συνολικά περί τους 330.650 μετανάστες (άνδρες και γυναίκες) των οποίων η ηλικία βρίσκεται εντός του παραγωγικού πληθυσμού, οι οποίοι αναλογούν περί τα 3/4 του εν λόγω πληθυσμού των μεταναστών (73,2%), ενώ η συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό της χώρας ανέρχεται στο 6,7%. Το εργατικό δυναμικό αυτών αποτελείται κυρίως από άνδρες, καθώς το ποσοστό συμμετοχής τους πλησιάζει το 90% του παραγωγικού πληθυσμού αυτών, ενώ στις γυναίκες το ποσοστό συμμετοχής τους στον παραγωγικό πληθυσμό ανέρχεται στο 56,2% των μεταναστριών γυναικών και αντιστοιχούν λιγότερο από 4 γυναίκες σε κάθε 10 μετανάστες οι οποίοι είναι ενταγμένοι στο εργατικό δυναμικό της χώρας (38%).

Οι αναλογίες για το ελληνικό εργατικό δυναμικό είναι μικρότερες καθώς αντιστοιχεί στο 68% του ελληνικού παραγωγικού πληθυσμού. Στους άνδρες η αναλογία ανέρχεται στο 80% των ανδρών που βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία, στις γυναίκες η αναλογία μειώνεται στο 55,8% των γυναικών παραγωγικής ηλικίας, ενώ αντιστοιχούν 4 γυναίκες σε κάθε 10 Έλληνες που είναι ενταγμένοι στο εργατικό δυναμικό (41,4%).

Ανάλογη με την εξέλιξη της συμμετοχής του πληθυσμού των μεταναστών στον πληθυσμό της χώρας είναι και η συμμετοχή του εργατικού δυναμικού αυτών στο σύνολο της χώρας. Η αύξηση, όμως, είναι εντονότερη στο εργατικό δυναμικό, καθώς αυτό αυξήθηκε κατά 5,25 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 1993 και κατά 3,0 μονάδες έναντι του 1998. Μεγαλύτερη συμμετοχή από την αντίστοιχη μέση συμμετοχή του εργατικού δυναμικού διαπιστώνουμε στις ηλικιακές ομάδες μέχρι 44 ετών, κυρίως κατά το τελευταίο έτος.

Ο αριθμός των μεταναστών που απασχολούνται ανέρχεται σε 304.170 άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι αποτελούν πάνω

από τα 2/3 του παραγωγικού πληθυσμού (67,3%) και η συμμετοχή τους στους απασχολούμενους της χώρας ανέρχεται στο 7,1%. Η συμμετοχή των μεταναστριών γυναικών ξεπερνά το 1/3 των απασχολούμενων μεταναστών (35,3%) και είναι μικρότερη από την αντίστοιχη συμμετοχή των Ελληνίδων γυναικών (39,2%).

Η αύξηση της συμμετοχής της απασχόλησης των μεταναστών είναι ακόμη εντονότερη έναντι αυτής του εργατικού δυναμικού, καθώς αυτή αυξήθηκε κατά 5,4 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 1993 και κατά 3,15 μονάδες έναντι του 1998. Όπως και στο εργατικό δυναμικό μεγαλύτερη συμμετοχή από την αντίστοιχη μέση συμμετοχή των απασχολούμενων διαπιστώνουμε στις ηλικιακές ομάδες μέχρι 44 ετών, κυρίως κατά το τελευταίο έτος.

Οι άνεργοι μετανάστες δεν ξεπερνούν τους 26.500 άνδρες και γυναίκες, ενώ το ποσοστό ανεργίας τους για πρώτη φορά πλησίασε το μέσο ποσοστό ανεργίας της χώρας (8% στους μετανάστες έναντι 8,1% του μέσου της χώρας και των Ελλήνων). Οι άνεργοι μετανάστες αποτελούν το 6,7% του συνόλου των ανέργων της χώρας, ενώ 7 στους 10 άνεργους μετανάστες είναι γυναίκες. Η συμμετοχή των ανέργων μεταναστριών γυναικών στο σύνολο των ανέργων μεταναστών ανέρχεται στο 69,1% αυτών, ενώ η αντίστοιχη αναλογία των ανέργων Ελληνίδων είναι στο 63,4%.

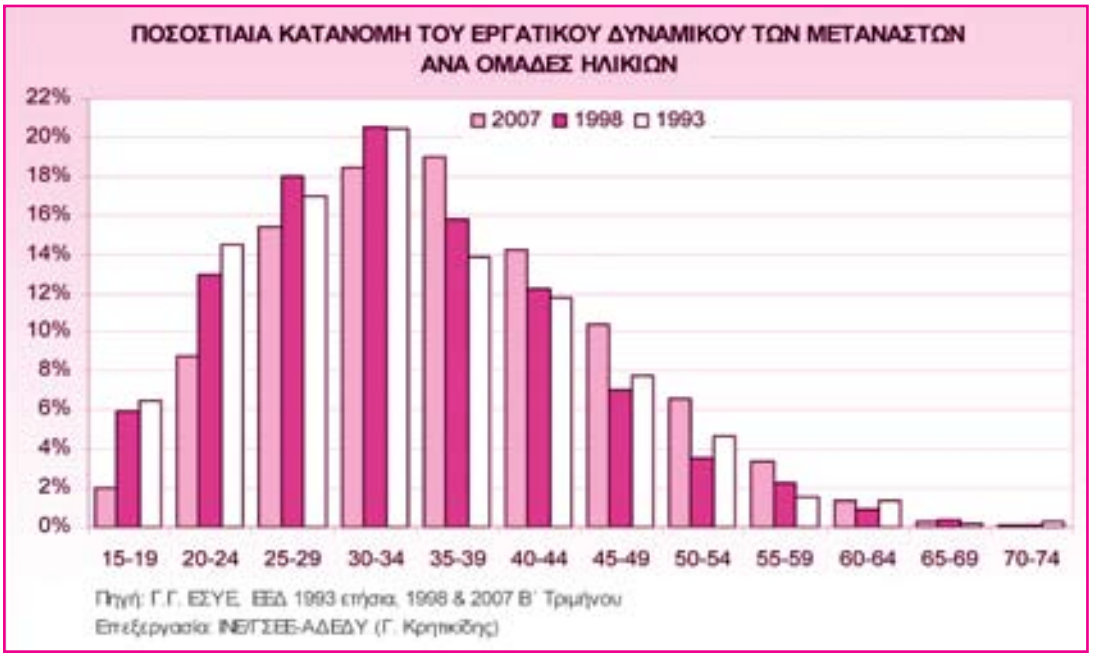
Το ποσοστό ανεργίας των μεταναστριών γυναικών ανέρχεται στο 14,5% του εργατικού δυναμικού αυτών και είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό ανεργίας των Ελληνίδων (12,5%). Αντίθετα στους άνδρες το ποσοστό ανεργίας των μεταναστών είναι μικρότερο από το αντίστοιχο των Ελλήνων (4% έναντι 5%).

Η αύξηση της συμμετοχής των ανέργων μεταναστών στο σύνολο των ανέργων της χώρας είναι μικρότερη έναντι της αντίστοιχης αύξησης του εργατικού δυναμικού των μεταναστών, καθώς αυξήθηκε κατά 2,8 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 1993 και κατά 0,9 μονάδες έναντι του 1998.

2. Οι εξελίξεις του εργατικού δυναμικού ανά ηλικιακές ομάδες

Η εξέλιξη της ηλικιακής κατανομής του εργατικού δυναμικού των μεταναστών δεν διαφέρει από την αντίστοιχη εξέλιξη της κατανομή του ελληνικού, καθώς μειώνεται η συμμετοχή των ηλικιακών ομάδων των μεταναστών μέχρι 34 ετών ενώ αυξάνεται στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες από 35 μέχρι 59 ετών, σε σχέση κυρίως με το 1998. Η διαφορά από το ελληνικό εργατικό δυναμικό έγκειται στην διατήρηση του ποσοστού συμμετοχής των Ελλήνων στις ηλικιακές ομάδες από 25 μέχρι 34 ετών, ενώ στις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες η εξέλιξη είναι παρόμοια (διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 2

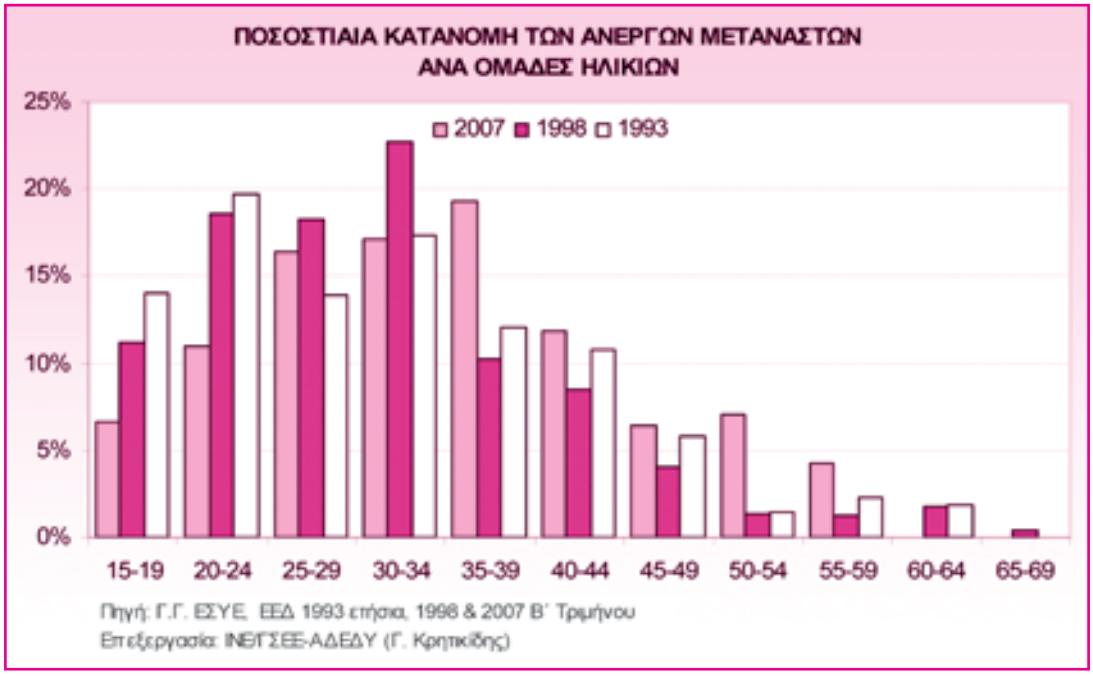
Οι ως άνω παρατηρήσεις για την εξέλιξη της κατανομής στις ηλικιακές ομάδες του εργατικού δυναμικού μεταναστών και Ελλήνων ισχύουν και για την απασχόληση αυτών (διάγραμμα 3). Επιπρόσθετα τόσο στο εργατικό δυναμικό όσο και στους απασχολούμενους, οι 8 από τους 10 μετανάστες βρίσκονται στις ηλικιακές ομάδες από 25 μέχρι 49 ετών, ενώ στους Έλληνες η ίδια αναλογία βρίσκεται στις ηλικιακές ομάδες από 25 μέχρι 54 ετών.

Διάγραμμα 3

Όσον αφορά την εξέλιξη της κατανομής των ανέργων κατά ηλικιακές ομάδες δεν παρουσιάζει διαφορές μεταξύ μεταναστών και Ελλήνων ανέργων, καθώς μειώνεται η συμμετοχή των ανέργων μέχρι 25 ετών και αυξάνεται στις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες (διάγραμμα 4) με εξαίρεση στους μετανάστες την ηλικιακή ομάδα κυρίως των 30-34 ετών, όπου μειώνεται το ποσοστό συμμετοχής τους. Στους μετανάστες ανέργους λίγο πάνω από το 1/4 αυτών είναι νέοι ηλικίας από 20 μέχρι 29 ετών, ενώ στις αντίστοιχες ηλικίες οι άνεργοι Έλληνες αποτελούν το 41,7%.

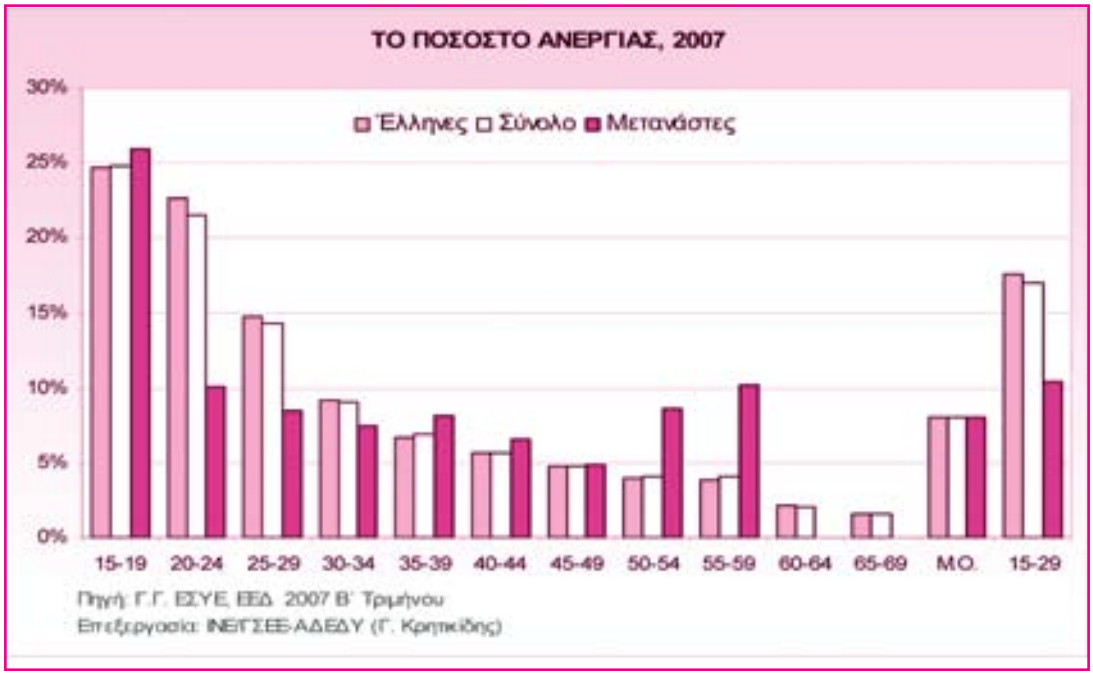
Διάγραμμα 4

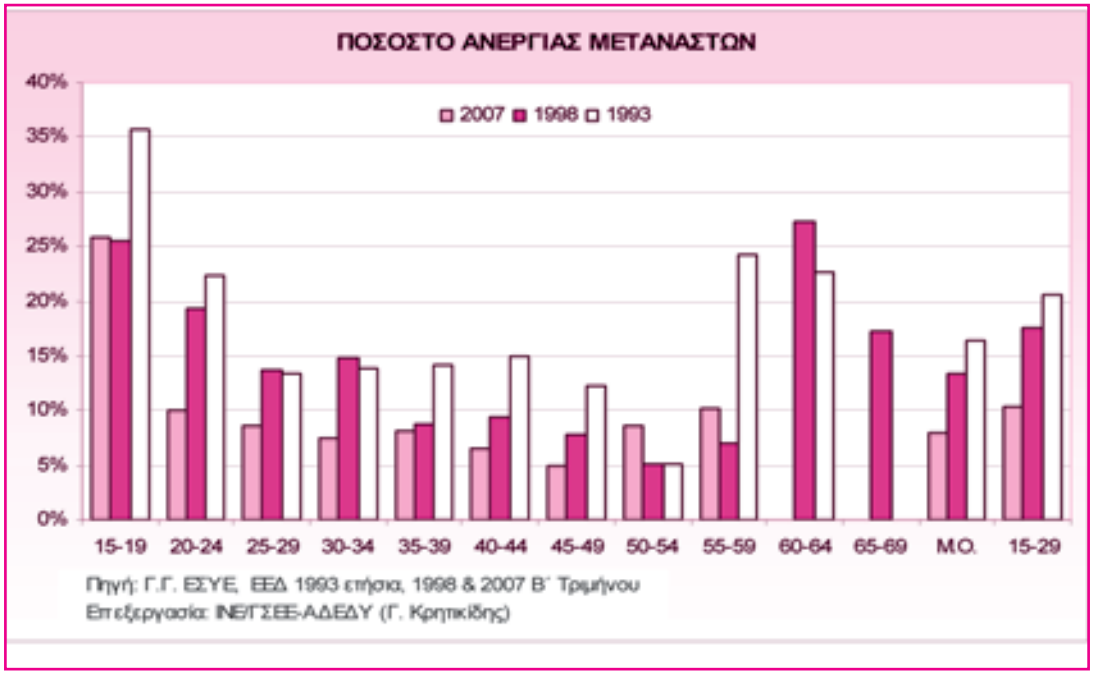
Το μέσο ποσοστό ανεργίας των μεταναστών το 2007 πλησίασε για πρώτη φορά το αντίστοιχο ποσοστό των Ελλήνων[1]. Μικρότερο έναντι των Ελλήνων είναι το ποσοστό ανεργίας κυρίως στις ηλικιακές ομάδες των μεταναστών από 20 μέχρι 34 ετών. Παραπλήσιο ποσοστό ανεργίας με αυτό των Ελλήνων έχουν οι ηλικιακές ομάδες μεταξύ 40 και 49 ετών, καθώς και ο νέοι μέχρι 19 ετών, ενώ μεγαλύτερο από το ποσοστό των Ελλήνων έχουν οι ηλικιακές ομάδες 35-39 ετών και άνω των 50 ετών. Το ποσοστό ανεργίας των νέων μέχρι 29 ετών είναι 1,3 φορές μεγαλύτερο από το μέσο ποσοστό ανεργίας στους μετανάστες και 2,2 φορές μεγαλύτερο από το μέσο ποσοστό ανεργίας στους Έλληνες (διάγραμμα 5).

1. Το ποσοστό ανεργίας των μεταναστών από το 2003 μέχρι το 2006 εμφανίζεται μικρότερο από το ποσοστό ανεργίας του ελληνικού εργατικού δυναμικού, σε αντίθεση με τα προηγούμενα χρόνια όπου ήταν μεγαλύτερο.

Διάγραμμα 5

Διάγραμμα 6

Διαχρονικά, το ποσοστό ανεργίας στους μετανάστες μειώνεται στις ηλικιακές ομάδες από 20 μέχρι 49 ετών, αυξάνεται στις ηλικίες άνω των 50 ετών ενώ παραμένει στα επίπεδα του 1998 για τις ηλικιακές ομάδες 15-19 ετών και 35-39 ετών (διάγραμμα 6).

Αντίθετα, το ποσοστό ανεργίας στους Έλληνες διαχρονικά μειώνεται στις ηλικιακές ομάδες από 15 μέχρι 24 ετών. Στις ηλικιακές ομάδες από 35 μέχρι 64 ετών είναι παραπλήσιο με το αντίστοιχο ποσοστό ανεργίας του 1993, ενώ στις ηλικιακές ομάδες από 25 μέχρι 34 ετών μειώνεται μόνο ως προς το ποσοστό ανεργίας του 1998.

3. Οι μεταβολές του πληθυσμού σε σχέση με το 1998

Ο συνολικός πληθυσμός των μεταναστών (ανδρών και γυναικών), σε σχέση με το 1998, αυξήθηκε περί τις 290.190 άτομα, αύξηση που εμφανίζεται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες. Αντίθετα, ο ελληνικός πληθυσμός παρουσιάζει αύξηση συνολική μόλις κατά 80.780 άτομα καθώς μειώθηκε ο νεανικός πληθυσμός (0-14 ετών), οι νέοι από 15 μέχρι 29 ετών και ο πληθυσμός της ηλικιακής ομάδας των 60-64 ετών, ενώ αυξάνεται ο πληθυσμός των υπόλοιπων ηλικιών (30-59 ετών κατά 350.730 άτομα και κυρίως οι άνω των 70 ετών κατά 380.480 άτομα (πίνακας 1).

Οι διαφορετικές μεταβολές που συντελέστηκαν στις ηλικιακές ομάδες σε Έλληνες και μετανάστες είχαν ως αποτέλεσμα την μείωση των Ελλήνων και την αύξηση των μεταναστών αντίστοιχα στον παραγωγικό πληθυσμό (15-64 ετών).

Πίνακας 1. Οι μεταβολές Ελλήνων και Μεταναστών 1998 - 2007

	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ		ΑΝΕΡΓΟΙ	
	Ελληνική	Ξένη	Ελληνική	Ξένη	Ελληνική	Ξένη	Ελληνική	Ξένη
0-14	-218.489	51.837						
15-19	-190.501	15.498	-71.458	-3.058	-40.322	-2.310	-31.136	-748
20-24	-140.042	16.833	-162.544	7.472	-101.597	8.710	-60.947	-1.238
25-29	-8.607	30.034	21.028	21.087	28.557	20.823	-7.528	264
30-34	-3.997	40.900	30.594	26.858	29.771	27.411	822	-554
35-39	57.136	42.017	85.952	36.343	83.321	33.542	2.631	2.801
40-44	80.459	29.309	99.091	26.859	99.219	25.652	-129	1.207
45-49	73.380	26.447	101.849	22.901	100.969	22.117	878	784
50-54	65.668	18.747	93.645	15.915	96.922	14.346	-3.277	1.570
55-59	78.083	8.103	76.304	7.222	72.181	6.361	4.123	861
60-64	-33.039	7.106	-21.024	2.982	-19.709	3.379	-1.315	-398
65-69	-59.752	1.842	-12.258	232	-11.866	332	-392	-101
70-74	134.299	-12	-1.372	43	-1.595	43	223	0
75+	246.182	1.470	47	-129	47	-129	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	**80.780**	**290.131**	**239.854**	**164.727**	**335.898**	**160.277**	**-96.047**	**4.448**
15-64	-21.460	234.994	253.437	164.581	349.312	160.031	-95.878	4.549
15-29	-339.150	62.365	-212.974	25.501	-113.362	27.223	-99.611	-1.722

Πηγή: *Γ.Γ. ΕΣΥΕ, ΕΕΔ 1998, 2007 (Β΄ τριμήνου)*
Επεξεργασία: *ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)*

Όσον αφορά τις μεταβολές που επήλθαν στο εργατικό δυναμικό και την απασχόληση την εξεταζόμενη περίοδο, διαπιστώνουμε ότι στους μεν μετανάστες αυξάνονται όλες οι ηλικιακές ομάδες με εξαίρεση αυτή των 15-19 ετών, στους Έλληνες αυξάνονται μόνο οι ηλικιακές ομάδες που βρίσκονται μεταξύ 25 και 59 ετών και μειώνονται οι υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες (15-24 ετών και άνω των 60 ετών).

Ο παραγωγικός πληθυσμός 15-64 ετών τόσο των μεταναστών όσο και των Ελλήνων, στο εργατικό δυναμικό και στους απασχολούμενους αυξάνεται, ενώ οι μετανάστες συμμετέχουν σε ποσοστό 39,4% και 31,4% αντίστοιχα ανά κατηγορία στην συνολική αύξηση του παραγωγικού πληθυσμού. Στις ηλικίες μεταξύ 25 και 59 ετών όπου αυξήθηκε ο πληθυσμός των Ελλήνων στο εργατικό δυναμικό και την απασχόληση, η συμμετοχή των μεταναστών μειώνεται στο 22,7% περίπου της συνολικής αύξησης και για τις δύο κατηγορίες. Η συμμετοχή των μεταναστών στις μεταβολές είναι εντονότερη, μεγαλύτερη του μέσου, στις ηλικιακές ομάδες από 25 μέχρι 34 ετών.

Στην μεταβολή των ανέργων σε σχέση με το 1998, οι άνεργοι Έλληνες μειώνονται και αυξάνεται ο αριθμός των ανέργων μεταναστών, ενώ η μείωση των Ελλήνων ανέργων οφείλεται κυρίως στις ηλικίες των νέων 15-29 ετών.

4. Η απασχόληση των μεταναστών

Η απασχόληση των μεταναστών στην χώρα μας σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΣΥΕ, ΕΕΔ 2007 Β΄ Τριμήνου, αναφέρεται κυρίως στην μισθωτή απασχόληση (89,2% έναντι 62,3% των Ελλήνων). Ως αυτοαπασχολούμενοι εργάζονται το 6,7% αυτών, ενώ το 2,2% είναι εργοδότες και 1,9% ανήκει στα συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη. Το ποσοστό των προσωρινά απασχολούμενων μεταναστών ανέρχεται στο 16,5% των μισθωτών και είναι μεγαλύτερο κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες έναντι των Ελλήνων προσωρινά απασχολούμενων. Οι μισθωτοί αλλοδαποί αναλογούν στο 9,4% του συνόλου των μισθωτών και οι προσωρινά απασχολούμενοι στο 13,9% του αντίστοιχου συνόλου.

Με μορφή μερικής απασχόλησης εργάζεται το 7,9% των μεταναστών, ποσοστό μεγαλύτερο κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες έναντι αυτό των Ελλήνων.

Το μορφωτικό επίπεδο των απασχολούμενων μεταναστών εντοπίζεται σε όσους έχουν τελειώσει δευτεροβάθμια εκπαίδευση (61,3%), τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει το 16,5%, πρωτοβάθμια εκπαίδευση έχει τελειώσει το 21,1% και δεν έχει πάει καθόλου σχολείο το 1,0% αυτών. Τα αντίστοιχα ποσοστά στους Έλληνες απασχολούμενους είναι 42,8%, 36,3%, 20,5% και 0,3%.

Η απασχόληση των μεταναστών συγκεντρώνεται κυρίως στις αστικές περιοχές της χώρας (οκτώ στους δέκα μετανάστες), ενώ στις ημιαστικές περιοχές αναλογεί μόλις ένας στους δέκα. Η συμμετοχή κατά αστικότητα ανέρχεται στο 82,3% για τις αστικές περιοχές, 11,2% για τις ημιαστικές και 6,5% στις αγροτικές περιοχές της χώρας.

Σε σχέση με την κατανομή της απασχόλη-

σης κατά αστικότητα των Ελλήνων απασχολούμενων, διαπιστώνουμε ότι διαφοροποιείται έναντι των μεταναστών στις αστικές και τις αγροτικές περιοχές της χώρας. Ειδικότερα, δύο στους τρεις Έλληνες εργάζονται σε αστικές περιοχές, ένας στους πέντε σε αγροτικές περιοχές και ένας στους δέκα σε ημιαστικές περιοχές της χώρας (66,3%, 20,2% και 13,5% αντίστοιχα).

Πάνω από τα 3/4 των απασχολούμενων μεταναστών εργάζονται σε 4 κλάδους της οικονομίας (Κατασκευές, Μεταποιητική Βιομηχανία -Βιοτεχνία, Ιδιωτικά νοικοκυριά και Ξενοδοχεία & Εστιατόρια), ενώ ένα 13,5% σε δύο ακόμη κλάδους (Γεωργίας κλπ και Εμπορίου) με αποτέλεσμα οι εννέα στους δέκα απασχολούμενους μετανάστες να εργάζονται στους παραπάνω έξη κλάδους (πίνακας 2).

Το 70% όσων απασχολούνται στον κλάδο των Ιδιωτικών νοικοκυριών είναι μετανάστες, στις Κατασκευές η συμμετοχή των μεταναστών υπερβαίνει το 1/4 όσων απασχολούνται στον εν λόγω κλάδο, ενώ αναλογεί ένας μετανάστης στους δέκα απασχολούμενους στους κλάδους των Ξενοδοχείων & Εστιατορίων και Βιομηχανίας – Βιοτεχνίας.

Πίνακας 2. Η απασχόληση των μεταναστών κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, 2007

Κλάδοι Οικονομικής Δραστηριότητας	Απασχολούμενοι	Συμμετοχή στην απασχόληση της χώρας (%)	Ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης (%)
Α. Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και δασοκομία	14.848	2,9	4,9
Β. Αλιεία	578	3,8	0,2
Γ. Ορυχεία και λατομεία	256	1,4	0,1
Δ. Μεταποιητικές βιομηχανίες	44.867	8,0	14,8
Ε. Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος κλπ	627	1,6	0,2
ΣΤ. Κατασκευές	107.904	27,4	35,5
Ζ. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	26.127	3,3	8,6
Η. Ξενοδοχεία και εστιατόρια	32.197	10,1	10,6
Θ. Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	5.603	2,1	1,8
Ι. Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	482	0,4	0,2
Κ. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας κλπ	10.144	3,4	3,3
Λ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα κλπ	1.669	0,4	0,5
Μ. Εκπαίδευση	2.140	0,7	0,7
Ν. Υγεία και κοινωνική μέριμνα	3.481	1,4	1,1
Ξ. Άλλες δραστηριότητες	5.162	3,2	1,7
Ο. Ιδιωτικά νοικοκυριά	48.084	70,1	15,8
Π. Ετερόδικοι οργανισμοί και όργανα	-	-	-
Ξένη Υπηκοότητα	**304.169**	**6,7**	**100**

***Πηγή**: Γ.Γ. ΕΣΥΕ, ΕΕΔ 2007 (Β΄ τριμήνου)*
***Επεξεργασία:** ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)*

Πάνω από το ήμισυ των ανδρών μεταναστών απασχολείται στον κλάδο των Κατασκευών, περίπου ένας στους πέντε στον κλάδο της Βιομηχανίας - Βιοτεχνίας και ένας στους δέκα στο κλάδο του Εμπορίου. Συνολικά σε αυτούς τους τρεις κλάδους απασχολούνται οι οκτώ στους δέκα άνδρες μετανάστες.

Η απασχόληση των γυναικών μεταναστριών συγκεντρώνεται κυρίως στον κλάδο των Ιδιωτικών νοικοκυριών όπου απασχολούνται οι τέσσερις στις δέκα μετανάστριες, ενώ οι επτά στις δέκα γυναίκες που εργάζονται στον εν λόγω κλάδο είναι μετανάστριες. Στον κλάδο των Ξενοδοχείων & Εστιατορίων εργάζεται μία στις πέντε μετανάστριες ενώ στον κλάδο της Βιομηχανίας – Βιοτεχνίας μία στις δέκα μετανάστριες. Συνολικά σε αυτούς τους τρεις κλάδους απασχολούνται οι επτά στις δέκα μετανάστριες.

Ως προς τα επαγγέλματα στα οποία συγκεντρώνεται η απασχόληση των μεταναστών, τέσσερις στους δέκα μετανάστες εργάζονται ως ειδικευμένοι τεχνίτες, ενώ μεγάλο μέρος τους εργάζεται είτε ως ανειδίκευτοι εργάτες είτε στην παροχή υπηρεσιών – πωλητές. Στα τρία αυτά επαγγέλματα εργάζεται το 85% των μεταναστών (πίνακας 3).

Οι έξι στους δέκα άνδρες μετανάστες εργάζονται ως ειδικευμένοι τεχνίτες και περίπου ένας στους πέντε ως ανειδίκευτος εργάτης. Σχεδόν το σύνολο των ειδικευμένων τεχνιτών συγκεντρώνεται στους κλάδους των Κατασκευών και της Βιομηχανίας – Βιοτεχνίας, καθώς συγκεντρώνουν τα 2/3 (45% & 12% αντίστοιχα) της συνολικής απασχόλησης των ανδρών μεταναστών. Το ήμισυ σχεδόν των ανειδίκευτων εργατών συγκεντρώνεται στον κλάδο των Κατασκευών (8,7% της συνολικής απασχόλησης των ανδρών μεταναστών).

Πάνω από το ήμισυ των μεταναστριών εργάζεται ως ανειδίκευτες εργάτριες και μία στις τέσσερις μετανάστριες εργάζεται στην παροχή υπηρεσιών – πωλητές. Στα δύο αυτά επαγγέλματα, έξη στους δέκα μετανάστες είναι γυναίκες. Το μεγαλύτερο μέρος των μεταναστριών που εργάζεται ως ανειδίκευτες συγκεντρώνεται στους κλάδους των Ιδιωτικών νοικοκυριών και των Ξενοδοχείων & Εστιατορίων, καθώς συγκεντρώνουν το 45% (38% & 7% αντίστοιχα) της συνολικής απασχόλησης των μεταναστριών. Περί το ήμισυ των μεταναστριών στην παροχή υπηρεσιών – πωλητών εργάζεται στα Ξενοδοχεία & Εστιατόρια, ενώ με σημαντικό μερίδιο συμμετέχουν στο εν λόγω επάγγελμα και οι εργαζόμενες μετανάστριες στους κλάδους του Εμπορίου και των Ιδιωτικών νοικοκυριών (11%, 4,7% και 4,8% αντίστοιχα της συνολικής απασχόλησης των μεταναστριών).

Πίνακας 3. Η απασχόληση των μεταναστών κατά επάγγελμα, 2007

Μονοψήφιο επάγγελμα	Απασχολούμενοι	Συμμετοχή στην απασχόληση της χώρας (%)	Ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης (%)
ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ & ΔΙΕΥ/ΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ	6.501	1,4	2,1
ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ	5.576	0,9	1,8
ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ	4.747	1,2	1,6
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	4.381	0,9	1,4
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ & ΠΩΛΗΤΕΣ	42.067	6,7	13,8
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΛΠ	8.793	1,7	2,9
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	122.257	17,8	40,2
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΜΗΧΑΝ/ΤΩΝ	14.729	4,5	4,8
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΛΠ	95.118	32,8	31,3
Ξένη Υπηκοότητα	**304.169**	**6,7**	**100**

Πηγή: *Γ.Γ. ΕΣΥΕ, ΕΕΔ 2007 (Β΄ τριμήνου)*
Επεξεργασία: *ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης*

Πάνω από το ήμισυ των μεταναστών απασχολούνται στην περιφέρεια Αττικής, σημαντικό μερίδιο έχει και η περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας, ενώ με πολύ μικρό ποσοστό συμμετέχουν οι περιφέρειες της Δυτικής Μακεδονίας και του Βορείου Αιγαίου (πίνακας 4).

Ποσοστό μεγαλύτερο από την μέση αναλογία των απασχολούμενων μεταναστών έχουν οι περιφέρειες Αττικής, Ιόνια Νησιά και Στερεά Ελλάδα, ενώ ίσο με το μέσο της χώρας η περιφέρεια της Κρήτης και μικρότερο οι περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης και η Δυτική Μακεδονία.

Στο Πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας βρίσκεται συγκεντρωμένο το 86% των μεταναστών που απασχολούνται στον Ν. Αττικής, αναλογία μικρότερη κατά μία ποσοστιαία μονάδα από την αντίστοιχη συγκέντρωση των Ελλήνων απασχολουμένων στο Π.Σ. Αθηνών.

Αντίθετα στο Πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης βρίσκεται συγκεντρωμένο το 77% των μεταναστών που απασχολούνται στην περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας, αναλογία πολύ μεγαλύτερη από την αντίστοιχη συγκέντρωση των Ελλήνων απασχολουμένων στο Π.Σ. Θεσσαλονίκης (51%).

Πίνακας 4. Η απασχόληση των μεταναστών κατά Περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Απασχόληση	Συμμετοχή στην απασχόληση της Περιφέρειας/Χώρας (%)	Ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης (%)
ΑΝΑΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	5.553	2,3	1,8
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	40.160	5,3	13,2
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1.700	1,6	0,6
ΗΠΕΙΡΟΣ	5.465	4,2	1,8
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	11.938	4,0	3,9
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	6.900	7,8	2,3
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	11.184	4,0	3,7
Λ ΣΤΕΡΕΑ & ΕΥΒΟΙΑ	16.035	7,1	5,3
ΑΤΤΙΚΗ	165.753	9,9	54,5
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	14.104	5,6	4,6
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1.992	2,8	0,7
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	5.480	4,4	1,8
ΚΡΗΤΗ	17.905	6,7	5,9
Ξένη Υπηκοότητα	**304.169**	**6,7**	**100**
ΠΕΡ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	142.362	9,8*	56,9*
Π.Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	30.820	7,8*	12,3*

Πηγή: *Γ.Γ. ΕΣΥΕ, ΕΕΔ 2007 (Β΄ τριμήνου)*

Επεξεργασία: *ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)*

** Αναλογία ως προς την απασχόληση (συνολική και μεταναστών) στις αστικές περιοχές της χώρας*

Ο κλάδος των κατασκευών (06S) συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μερίδιο στην απασχόληση των μεταναστών σε όλες τις περιφέρειες της χώρας, με εξαίρεση το Βόρειο Αιγαίο όπου αποτελεί τον δεύτερο σημαντικότερο κλάδο μετά τα Ξενοδοχεία & Εστιατόρια (08Η) που συγκεντρώνει το ήμισυ των απασχολούμενων μεταναστών (πίνακας 5).

Ο κλάδος της Γεωργίας, κτηνοτροφίας κλπ (01Α) συγκεντρώνει αντίστοιχα το δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο στην απασχόληση των μεταναστών μετά τις κατασκευές, στις περιφέρειες Ηπείρου, Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης και Πελοποννήσου.

Στις περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας, Κεντρικής Μακεδονίας και Θεσσαλίας δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο μετά τις κατασκευές συγκεντρώνει ο κλάδος της Μεταποιητικής βιομηχανίας & βιοτεχνίας (04D).

Στις περιφέρειες των Ιονίων νήσων, Δυτικής Μακεδονίας, Δυτικής Ελλάδας, Νοτίου Αιγίου και Κρήτης, δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο μετά τις κατασκευές συγκεντρώνει ο κλάδος των Ξενοδοχείων & Εστιατορίων (08Η), ενώ στην Αττική ο κλάδος των Ιδιωτικών νοικοκυριών (16Ο).

Πίνακας 5. Ποσοστιαία συμμετοχή της απασχόλησης των μεταναστών στους κυριότερους κλάδους της οικονομίας ανά περιφέρεια

Κλάδοι / Περιφέρεια	01A	04D	06S	07Z	08H	16O
ΑΝΑΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	23,0	11,2	29,8	4,5	10,8	10,7
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	3,2	18,3	36,0	9,0	11,5	13,0
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ		19,1	32,3		24,4	7,7
ΗΠΕΙΡΟΣ	31,3	4,0	33,2	7,6	6,3	10,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	10,6	15,2	49,8	4,1	6,0	12,6
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	6,8	4,3	35,7	4,1	32,3	8,2
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	5,5	13,7	33,7	6,1	16,6	12,3
Λ ΣΤΕΡΕΑ & ΕΥΒΟΙΑ	17,5	22,8	33,5	11,6	4,4	5,0
ΑΤΤΙΚΗ	0,6	15,9	34,1	9,0	8,5	20,7
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	17,6	9,8	36,3	13,0	10,7	7,5
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ		12,4	31,7	6,9	49,0	
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ			40,8	15,9	22,5	5,5
ΚΡΗΤΗ	11,3	5,9	41,0	4,1	16,5	9,4
Ξένη Υπηκοότητα	4,9	14,8	35,5	8,6	10,6	15,8

Κλάδοι: 01A Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και δασοκομία, 04D Μεταποιητικές βιομηχανίες, 06S Κατασκευές, 07Z Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, 08H Ξενοδοχεία & Εστιατόρια, 16O Ιδιωτικά νοικοκυριά.

Πηγή: *Γ.Γ. ΕΣΥΕ, ΕΕΔ 2007 (Β΄ τριμήνου)*

Επεξεργασία: *ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)*

Τα υψηλά ποσοστά απασχόλησης των μεταναστών τόσο στην επίσημη όσο και στην ανεπίσημη αγορά εργασίας[2] αποδεικνύουν το υψηλό επίπεδο προσβασιμότητας των μεταναστών και ιδιαίτερα των μεταναστριών στην ελληνική αγορά εργασίας. Προβλέπεται δε ότι η τάση αυτή θα παραμείνει σταθερή στο άμεσο μέλλον τουλάχιστον για τους μετανάστες και τις μετανάστριες της πρώτης γενιάς[3]. Ταυτόχρονα, όμως, αποδεικνύεται ότι αυτό το υψηλό επίπεδο προσβασιμότητας των μεταναστών στην αγορά εργασίας δεν έχει συνοδευτεί από μια ολοκληρωμένη μεταναστευτική πολιτική νομιμοποίησης της διαμονής και εργασίας όλου του μεταναστευτικού πληθυσμού.

Αξίζει δε να σημειωθεί ότι την περίοδο που η Ελλάδα καθίσταται χώρα υποδοχής, κατά κύριο λόγο ανειδίκευτης εργασίας μεταναστών, 1% του ενεργού Ελληνικού πληθυσμού τον χρόνο, στις πιο παραγωγικές ηλικίες, με υψηλά προσόντα εκπαίδευσης και εξειδίκευσης, μεταναστεύουν στις ανεπτυγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη Βορείου Αμερικής[4].

2. Η στατιστική αποτύπωση περιλαμβάνει μέρος της νόμιμης απασχόλησης των μεταναστών, η οποία αναφέρεται στο 50% του συνόλου των μεταναστών που διαμένουν και εργάζονται στην Ελλάδα.
3. Απ. Καψάλης: Αδήλωτη απασχόληση και νομιμοποίηση των μεταναστών στην Ελλάδα, σελ 18.
4. Σύμφωνα με σχετικές εκτιμήσεις 550.000 Έλληνες μετανάστευσαν στο εξωτερικό την περίοδο 1998-2007, προκειμένου να απασχοληθούν σε εργασίες υψηλής επαγγελματικής εξειδίκευσης, αφού, λόγω του μέσου και του

5. Οι κυριότερες υπηκοότητες των μεταναστών

Πάνω από το ήμισυ των μεταναστών, σύμφωνα με την ΕΣΥΕ, έχουν αλβανική υπηκοότητα καθώς αναλογούν περί τους 6 στους 10 μετανάστες σε όλες σχεδόν τις κατηγορίες του πληθυσμού (πίνακας 5).

Δεύτερη μεγάλη κατηγορία μεταναστών αποτελούν όσοι προέρχονται από Βουλγαρία, Ρουμανία, Πολωνία, Γεωργία, Ρωσία και Ουκρανία οι οποίοι αν και αποτελούν το 1/5 του πληθυσμού των μεταναστών, στις κατηγορίες του εργατικού δυναμικού αναλογούν στο 1/4 αυτών.

Τέλος, περί το 3% των μεταναστών συγκεντρώνουν οι προερχόμενοι από Πακιστάν και Κύπρο.

Πίνακας 5. Οι κυριότερες υπηκοότητες των μεταναστών κατά κατηγορία, 2007

	Πληθυσμός	Πληθυσμός 15 ετών & άνω	Εργατικό Δυναμικό	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Μη Ενεργοί	% Συμμετ. Εργ. Δυν./ Πληθυσμό 15 & άνω	% Ανεργίας
ΑΛΒΑΝΙΑ	352,780	262,408	186,76	172,597	14,159	75,652	71,2%	7,6%
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	26,593	24,995	20,72	19,002	1,722	4,271	82,9%	8,3%
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	22,982	20,354	15,930	14,844	1,086	4,424	78,3%	6,8%
ΠΟΛΩΝΙΑ	19,181	14,809	11,152	10,449	703	3,657	75,3%	6,3%
ΓΕΩΡΓΙΑ	18,728	16,337	12,645	10,665	1,970	3,702	77,3%	15,6%
ΡΩΣΙΑ	17,239	15,210	10,471	9,410	1,061	4,739	68,8%	10,1%
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	15,142	13,521	10,461	9,613	848	3,060	77,4%	8,1%
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	9,154	9,051	8,910	8,585	325	141	98,4%	3,6%
ΚΥΠΡΟΣ	9,137	9,137	1,819	1,046	763	7,328	19,8%	42,2%
ΑΡΜΕΝΙΑ	6,669	5,162	3,901	3,901	-	1,261	75,6%	-
ΜΕΓ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	6,513	6,073	2,884	2,884	-	3,189	47,5%	-
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	5,491	5,386	2,765	2,280	475	2,631	51,2%	17,2%
ΙΡΑΚ	4,921	4,410	3,459	2,566	883	961	78,2%	25,6%
ΣΥΡΙΑ	4,512	4,512	4,326	4,326	-	186	100%	-
ΙΝΔΙΑ	3,011	2,270	1,749	1,528	221	521	77,0%	12,6%
Η.Π.Α ΑΜΕΡΙΚΗΣ	2,612	2,326	1,171	1,171	-	1,155	50,3%	-
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	2,538	2,537	2,011	2,011	-	526	79,3%	-
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	2,488	2,488	2,412	2,412	-	76	96,9%	-
ΤΟΥΡΚΙΑ	1,978	1,753	1,298	786	512	455	74,0%	39,4%
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	815	815	671	671	-	144	82,3%	-
ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	48,226	40,084	25,179	23,420	1,759	14,905	62,4%	7,0%
ΣΥΝΟΛΟ	**580,709**	**463,638**	**330,654**	**304,169**	**26,485**	**132,984**	**71,3%**	**8,0%**
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (%)	**5,40**	**5,04**	**6,72**	**6,73**	**6,65**	**3,10**	-	-

Πηγή: *Γ.Γ. ΕΣΥΕ, ΕΕΔ 2007 (Β΄ τριμήνου, αδημοσίευτα)*
Επεξεργασία: *ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)*

καθυστερημένου τεχνολογικά επιπέδου ανάπτυξης, δεν μπορούν να απορροφηθούν από την ελληνική οικονομία (SOPEMI, 2008).

Με βάση τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι στις 12 από τις 20 υπηκοότητες ο πληθυσμός άνω των 15 ετών αναλογεί σε μεγάλο μέρος του συνολικού πληθυσμού, ενώ η συμμετοχή του εργατικού δυναμικού στον πληθυσμό πάνω από 15 ετών είναι επίσης μεγάλη.

Ιδιαίτερα οι μετανάστες οι οποίοι προέρχονται από τις χώρες, Κύπρο, Συρία, Αίγυπτο, Φιλιππίνες, Αυστραλία, Πακιστάν, Γερμανία, Βουλγαρία και Μεγάλη Βρετανία, ο πληθυσμός άνω των 15 ετών αναλογεί στο σύνολο σχεδόν του πληθυσμού τους που βρίσκεται στην χώρα μας. Το εργατικό δυναμικό των μεταναστών με τις εν λόγω υπηκοότητες συμμετέχει επίσης σε μεγάλο βαθμό στον πληθυσμό άνω των 15 ετών, με εξαίρεση τους προερχόμενους από την Κύπρο την Γερμανία και την Μεγάλη Βρετανία, όπου μεγάλο μέρος του πληθυσμού τους αναλογεί στον μη ενεργό πληθυσμό. Επίσης, ένα μικρό ποσοστό του μη ενεργού πληθυσμού (0,8%) που το αντιπροσωπεύουν 14 υπηκοότητες αποτελεί τον συνολικό πληθυσμό αυτών, δεν υπάρχουν δηλαδή σε αυτές άτομα που να είναι ενταγμένα στο εργατικό δυναμικό είτε ως απασχολούμενοι είτε ως άνεργοι.

Σε επτά υπηκοότητες μεταναστών δεν υπάρχουν άνεργοι, με αποτέλεσμα οι απασχολούμενοι σε αυτές να αποτελούν και το εργατικό δυναμικό. Στις εν λόγω χώρες συμπεριλαμβάνονται οι Φιλιππίνες, η Αίγυπτος, η Συρία και η Αρμενία από την κατηγορία των “πτωχών χωρών”, καθώς και οι Η.Π.Α., η Μεγάλη Βρετανία και η Αυστραλία από πλευράς των “πλούσιων” χωρών. Μεγάλα ποσοστά ανεργίας, όμως, συναντούμε στους μετανάστες οι οποίοι προέρχονται από την Κύπρο, την Τουρκία, το Ιράκ, την Γεωργία, την Γερμανία, την Ινδία και την Ρωσία, ενώ ο αριθμός των ανέργων που προέρχονται συνολικά από τις παραπάνω αυτές χώρες αναλογεί πάνω από το 1/5 των ανέργων μεταναστών (22,2%).

Οι γυναίκες μετανάστριες, αν και αποτελούν το ήμισυ του πληθυσμού των μεταναστών, λόγω του μικρού ποσοστού συμμετοχής τους στο εργατικό δυναμικό και στην απασχόληση αναλογούν στο 80% περίπου του συνολικού μη ενεργού πληθυσμού (πίνακας 6).

Πίνακας 6. Ποσοστιαία συμμετοχή των μεταναστριών στις κυριότερες υπηκοότητες του συνόλου των μεταναστών κατά κατηγορία πληθυσμού, 2007

	Πληθυσμός 15 & άνω	Εργατικό Δυναμικό	Απασχόληση	Άνεργοι	Μη Ενεργοί
ΑΛΒΑΝΙΑ	44,1	30,3	27,2	67,4	78,3
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	68,2	65,2	65,3	63,7	83,0
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	51,4	41,9	37,7	100	85,7
ΠΟΛΩΝΙΑ	59,2	49,5	46,1	100	88,7
ΓΕΩΡΓΙΑ	62,4	59,5	58,5	65,3	72,0
ΡΩΣΙΑ	75,1	65,5	64,4	74,9	96,3
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	73,4	66,3	67,2	57,0	97,4
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	1,6				100
ΚΥΠΡΟΣ	61,5	79,2	92,6	60,8	57,1
ΑΡΜΕΝΙΑ	51,3	48,2	48,2		60,7
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	66,3	62,0	62,0		70,2
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	65,0	52,8	43,0	100	77,8
ΙΡΑΚ	37,5	32,9	9,9	100	53,9
ΣΥΡΙΑ	4,1				100
ΙΝΔΙΑ	23,0				100
Η.Π.Α ΑΜΕΡΙΚΗ	79,8	67,1	67,1		92,7
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	24,8	5,1	5,1		100
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	78,5	77,8	77,8		100
ΤΟΥΡΚΙΑ	45,4	42,3	31,3	59,2	54,1
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	34,8	20,9	20,9		100
ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	58,5	44,2	42,5	67,1	82,7
ΣΥΝΟΛΟ	**49,8**	**38,0**	**35,3**	**69,1**	**79,0**

Πηγή: *Γ.Γ. ΕΣΥΕ, ΕΕΔ 2007 (Β΄ τριμήνου, αδημοσίευτα)*
Επεξεργασία: *ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)*

Μικρότερα ποσοστά συμμετοχής των μεταναστριών συναντούμε στις υπηκοότητες από Τουρκία, Ιράκ, Κύπρο και Αρμενία ενώ αποτελούν το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο του μη ενεργού πληθυσμού στις υπηκοότητες Ρωσία, Ουκρανία, Αμερικής, Αυστραλία, Φιλιππίνες, Αίγυπτο, Πακιστάν, Ινδία και Συρία.

Παρόλο που η συμμετοχή των μεταναστριών στην συνολική απασχόληση των μεταναστών αναλογεί στο 35,3% αυτών, σε ορισμένες υπηκοότητες η συμμετοχή των μεταναστριών είναι πολύ μεγάλη. Ειδικότερα, εννέα στους δέκα μετανάστες που εργάζονται και προέρχονται από την Κύπρο είναι γυναίκες, οκτώ στους δέκα μετανάστες προερχόμενοι από τις Φιλιππίνες είναι γυναίκες, πάνω από τα 2/3 των μεταναστών με υπηκοότητα Βουλγαρίας, Ουκρανίας, Ρωσίας και Αμερικής είναι γυναίκες, ενώ έξι στους δέκα μετανάστες από Γεωργία και Μεγάλη Βρετανία είναι επίσης γυναίκες. Δεν υπάρχουν μετανάστριες που να εργάζονται από το Πακιστάν την Ινδία και την Συρία, ενώ οι μετανάστριες από την Αίγυπτο και το Ιράκ αναλογούν στο 5% και στο 10% αντίστοιχα των μεταναστών που εργάζονται και προέρχονται από τις εν λόγω χώρες.

6. Απασχόληση ανά υπηκοότητα και φύλο

Σε οκτώ υπηκοότητες στους άνδρες μετανάστες[5] η απασχόληση συγκεντρώνεται στον κλάδο των Κατασκευών και της Βιομηχανίας - Βιοτεχνίας, σε ποσοστό από 75% μέχρι 100% της συνολικής απασχόλησης της υπηκοότητάς τους (πίνακας 7).

Πίνακας 7. Ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης των ανδρών μεταναστών ανά υπηκοότητα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, 2007

ΚΛΑΔΟΙ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ	Γεωργία Κτηνοτροφ.	Βιομηχανία Βιοτεχνία	Κατασκευές	Εμπόριο	Ξενοδοχ. Εστιατόρ.	Μεταφορές Επικοινων.	Διαχείριση Ακίνητης
ΑΛΒΑΝΙΑ	6,2	15,8	61,0	7,3	5,5	1,3	0,4
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	11,7	15,0	41,2	15,1	5,4	1,6	5,5
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	3,1	17,7	61,3	3,4	4,6	2,6	5,4
ΓΕΩΡΓΙΑ		33,5	54,9	2,4	5,0	4,1	
ΡΩΣΙΑ		21,9	40,5	21,5		9,9	6,2
ΠΟΛΩΝΙΑ		6,4	80,4	7,7	3,8		1,7
ΟΥΚΡΑΝΙΑ		44,3	32,8			22,9	
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	7,9	29,4	39,8	18,0	2,7		
ΚΥΠΡΟΣ						100,0	
ΑΡΜΕΝΙΑ		6,9	82,6	10,5			
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ		54,2			29,2		16,6
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	20,2	21,2		20,1			27,7
ΙΡΑΚ		27,7	20,5	10,2		32,6	
ΣΥΡΙΑ		38,3	41,0	5,8		8,6	6,2
ΙΝΔΙΑ	12,0	10,2	41,3	16,6	19,8		
Η.Π.Α ΑΜΕΡΙΚΗ		28,5			71,5		
ΑΙΓΥΠΤΟΣ		7,4	50,9		5,5	14,5	13,8
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ				48,6			
ΤΟΥΡΚΙΑ		13,3	86,7				
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ			35,3		20,8		44,0

Πηγή: *Γ.Γ. ΕΣΥΕ, ΕΕΔ 2007 (Β΄ τριμήνου, αδημοσίευτα)*

Επεξεργασία: *ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)*

Ιδιαίτερα, η απασχόληση Τούρκων, Πολωνών και Αρμένιων συγκεντρώνεται κυρίως στον κλάδο των Κατασκευών (οι οκτώ στους δέκα άνδρες). Σε επτά ακόμη υπηκοότητες[6] μεταναστών, η απασχόληση στους δύο αυτούς κλάδους συγκεντρώνει από 50% μέχρι 70% της απασχόλησής τους. Σε αυτές τις υπηκοότητες σημαντικό, επίσης, μερίδιο στην απασχόλησή τους έχει είτε ο κλάδος του Εμπορίου είτε οι κλάδοι των Μεταφορών, της Διαχείρισης ακίνητης περιουσίας και της Γεωργίας, Κτηνοτροφίας κλπ.

Η απασχόληση των μεταναστών από την Κύπρο συγκεντρώνεται αποκλειστικά στις

5. Οι υπηκοότητες είναι: Αλβανία, Ρουμανία, Γεωργία, Πολωνία, Ουκρανία, Συρία, Αρμενία και Τουρκία.
6. Οι υπηκοότητες είναι: Βουλγαρία, Ρωσία, Πακιστάν, Μεγάλη Βρετανία, Ιράκ, Ινδία και Αίγυπτος.

Μεταφορές ενώ των εξ Αμερικής κυρίως στα Ξενοδοχεία & Εστιατόρια. Σημαντικό μερίδιο των μεταναστών από την Γερμανία και την Αυστραλία συγκεντρώνεται στον κλάδο της Διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, ενώ στα Ιδιωτικά νοικοκυριά συγκεντρώνεται το υπόλοιπο της απασχόλησης των μεταναστών από τις Φιλιππίνες.

Η απασχόληση των μεταναστριών από Βουλγαρία, Γεωργία, Ουκρανία και Φιλιππίνες συγκεντρώνεται κυρίως στον κλάδο των Ιδιωτικών νοικοκυριών, καθώς συγκεντρώνεται από το 56% μέχρι το 77% της συνολικής γυναικείας απασχόλησης των εν λόγω υπηκοοτήτων (πίνακας 8). Στον ίδιο κλάδο συγκεντρώνεται το ήμισυ περίπου των μεταναστριών από την Αλβανία και γύρω στο 1/3 των μεταναστριών από Αρμενία, Ρωσία και Πολωνία.

Πίνακας 8. Ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης των μεταναστριών ανά υπηκοότητα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, 2007

ΚΛΑΔΟΙ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ	Γεωργία Κτηνοτροφ.	Βιομηχανία Βιοτεχνία	Εμπόριο	Ξενοδοχ. Εστιατόρ.	Εκπαίδευση	Υγεία κλπ	Ιδιωτικά νοικοκυριά
ΑΛΒΑΝΙΑ	4,7	11,1	5,4	19,3	0,5	1,6	47,2
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	6,1	0,9	2,0	12,6	2,1	7,7	56,0
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	18,2	8,1	5,4	23,6			18,3
ΓΕΩΡΓΙΑ	2,1	7,1	6,5	13,5			66,8
ΠΟΛΩΝΙΑ	2,1	10,3	21,5	23,0			33,3
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	0,9	10,9	5,0	8,0			60,5
ΡΩΣΙΑ		3,3	9,7	48,7			31,9
ΑΡΜΕΝΙΑ		33,4		23,7			36,9
Η.Π.Α ΑΜΕΡΙΚΗ		54,4	11,5	34,1			
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ			6,8	38,2	13,2	4,8	
ΚΥΠΡΟΣ					27,1	14,4	
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	11,7		6,5	30,9	30,4	20,4	
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ			23,1				76,9

Πηγή: *Γ.Γ. ΕΣΥΕ, ΕΕΔ 2007 (Β΄ τριμήνου, αδημοσίευτα)*

Επεξεργασία: *ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)*

Ο κλάδος της Βιομηχανίας - Βιοτεχνίας συγκεντρώνει σημαντικό μερίδιο της απασχόλησης των μεταναστριών από Αμερική, Αρμενία, Αλβανία, Πολωνία και Ουκρανία.

Ο κλάδος των Ξενοδοχείων & Εστιατορίων συγκεντρώνει το σύνολο της απασχόλησης των μεταναστριών από την Αίγυπτο, το ήμισυ των μεταναστριών από την Ρωσία και σημαντικό μέρος των μεταναστριών από Αμερική, Μεγάλη Βρετανία, Πολωνία και Ρουμανία.

Περίπου μία στις πέντε μετανάστριες από την Πολωνία και τις Φιλιππίνες εργάζεται στον κλάδο του Εμπορίου, καθώς επίσης και το σύνολο των μεταναστριών από Ιράκ και Τουρκία. Οι μετανάστριες από την Γερμανία εργάζονται κυρίως στα Ξενοδοχεία & τα Εστιατόρια, στην Εκπαίδευση και στην Υγεία, οι μετανάστριες από την Κύπρο στην Εκπαίδευση και στη Δημόσια Διοίκηση, ενώ οι μετανάστριες από την Αυστραλία δραστηριοποιούνται αποκλειστικά στον κλάδο των Άλλων δραστηριοτήτων.

Το σύνολο των απασχολούμενων μεταναστριών σε Ιδιωτικά νοικοκυριά, Εκπαίδευση και Υγεία αποτελεί και την συνολική απασχόληση των υπηκοοτήτων των μεταναστών στους εν λόγω κλάδους, με εξαίρεση τις μετανάστριες από την Αλβανία (πίνακας 9). Με σημαντικό, επίσης, μερίδιο συμμετέχουν οι μετανάστριες (στις περισσότερες από τις υπηκοότητες) και στους κλάδους του Εμπορίου, των Ξενοδοχείων & Εστιατορίων και της Γεωργίας, ενώ σε πολλές υπηκοότητες αποτελούν επίσης το σύνολο των απασχολούμενων των χωρών προέλευσης. Στην Βιομηχανία - Βιοτεχνία σημαντικό μερίδιο έχουν οι μετανάστριες από την Αρμενία, την Αμερική και την Πολωνία.

Πίνακας 9. Ποσοστιαία συμμετοχή των μεταναστριών στην συνολική απασχόληση της χώρας προέλευσης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, 2007

ΚΛΑΔΟΙ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ	Γεωργία Κτηνοτροφ.	Βιομηχανία Βιοτεχνία	Εμπόριο	Ξενοδοχ. Εστιατόρ.	Εκπαίδευση	Υγεία κλπ	Ιδιωτικά νοικοκυριά
ΑΛΒΑΝΙΑ	22,0	20,8	56,7	21,6	51,4	52,4	97,0
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	49,7	9,7	81,4	19,6	100	100	96,0
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	77,7	21,8	75,6	49,3			100
ΓΕΩΡΓΙΑ	100	22,9	79,1	79,1			100
ΠΟΛΩΝΙΑ	100	58,2	83,7	70,3			100
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	100	33,5	100	100			100
ΡΩΣΙΑ		21,2	100	45,0			100
ΑΡΜΕΝΙΑ		81,9	100				100
Η.Π.Α ΑΜΕΡΙΚΗ		79,4	49,3	100			
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ			68,1	100	100	100	
ΚΥΠΡΟΣ					100	100	
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	30,5		100	19,7	100	100	
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ				62,4			83,9

Πηγή: *Γ.Γ. ΕΣΥΕ, ΕΕΔ 2007 (Β΄ τριμήνου, αδημοσίευτα)*

Επεξεργασία: *ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)*

Δραστηριότητες ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

➜ 24–27 Ιουνίου 2008.

Αντιπροσωπεία του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Σ. Ρομπόλης, Β. Τακούδης), συμμετείχε σε συνάντηση εργασίας στη Μόσχα, στα πλαίσια ολοκλήρωσης δύο μελετών που εκπονεί με το Ινστιτούτο Ρωσικών Συνδικάτων και το οικονομικό τμήμα του Πανεπιστημίου του Λομονόσωφ.

➜ 16–19 Ιουλίου 2008.

Το ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, σε συνεργασία με το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Σμύρνης–Κέντρο Αστικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος και το Εμπορικό Επιμελητήριο της Σμύρνης, διοργάνωσε, στη Σμύρνη Ημερίδα με τίτλο «Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο και η καινοτομία ως βασικός μοχλός για την αύξηση της απασχόλησης, της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης». Εισήγηση, από το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, παρουσίασε ο Επιστημονικός του Διευθυντής, Καθηγητής, Σ. Ρομπόλης με θέμα: «Το Νέο Αναπτυξιακό Πρότυπο και η Ολοκληρωμένη Οικονομικά και Κοινωνικά Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

➜ 16 Ιουλίου 2008.

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ συμμετείχε στην ημερίδα που διοργάνωσε το Εργατικό Κέντρο Χίου, με βασικό εισηγητή τον Καθηγητή και επιστημονικό Διευθυντή του ΙΝΕ Σ. Ρομπόλη. Το θέμα εισήγησης, «ο νέος ασφαλιστικός Νόμος 3655/2008).

➜ 2 Ιουλίου 2008.

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ συμμετείχε στην ημερίδα που διοργάνωσε το Εργατικό Κέντρο Χανίων, με βασικό εισηγητή τον επιστημονικό Σύμβουλο του ΙΝΕ Γ. Ρωμανιά. Το θέμα εισήγησης, «ο νέος ασφαλιστικός Νόμος 3655/2008).

➜ 25 Ιουλίου 2008.

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ συμμετείχε στην ημερίδα (Γ. Ρωμανιάς) που διοργάνωσε στην Αθήνα η Οικονομική Σχολή του Λονδίνου και η Εθνική Τράπεζα Ελλάδος με θέμα: «Η μεταρρύθμιση των συνταξιοδοτικών συστημάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

